

Державний вищий навчальний заклад
“Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Факультет: Економічний

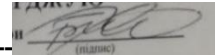
Кафедра: Обліку і оподаткування

Освітній рівень: Магістр

Напрямок підготовки (Спеціальність): 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Баланюк І.Ф.

(прізвище, ініціали)

“ 12 ” жовтня 2020 р.

ЗАВДАННЯ

НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Данцевич Лесі Володимирівні

1. Тема роботи “Система оподаткування, обліку і звітності на підприємствах малого бізнесу”,

керівник роботи к.е.н., доцент Гнатюк Т.М.

2.Строк подання студентом роботи 02.11.2021 р.

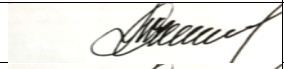
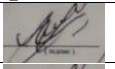
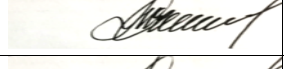
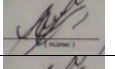
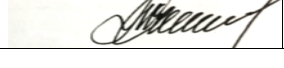
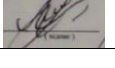
3. Вихідні дані до роботи: наукові праці вітчизняних вчених по бухгалтерському обліку на малому підприємстві за спрощеною системою оподаткування, нормативно - правові і законодавчі документи.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): вивчити економічну сутність та значення малого підприємництва в розвитку економіки; дослідити теоретичні підходи до оподаткування малого підприємництва; дослідити нормативно-правове регулювання оподаткування малого підприємництва; вивчити організаційно-економічну характеристику підприємства та стану його доходів; дослідити механізм визнання доходів підприємства; вивчити склад доходів підприємства та особливості їх відображення в обліку; охарактеризувати сучасний підхід до

відображення в обліку операцій із формуванням доходів підприємства та стратегічні аспекти удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління активами; дослідити формування доходів підприємства в умовах трансфертного ціноутворення; розглянути оподаткування доходів підприємства та звітування за результатами діяльності .

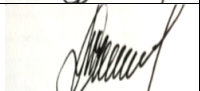
5. Перелік графічного матеріалу: таблиці, рисунки.

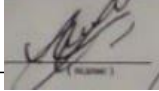
6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
№1	к.е.н., доцент Гнатюк Т.М.		
№2	к.е.н., доцент Гнатюк Т.М.		
№3	к.е.н., доцент Гнатюк Т.М.		

7. Дата видачі завдання 15.10.2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	I розділ “ Теоретичні основи оподаткування малого підприємництва ”	17.03.2021 р.	
2	II розділ “ Облік та оподаткування доходів підприємства ”	25.05.2021 р.	
3	III розділ “ Шляхи удосконалення організації обліку та оподаткування доходів підприємства ”	15.10.2021 р.	

Студент Данцевич Л.В.

Керівник роботи Гнатюк Т.М.

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК

Наукового керівника, кандидата економічних наук

Гнатюка Тараса Михайловича

на дипломну роботу магістра 2-го курсу групи ОО-М2

Данцевич Лесі Володимирівни

на тему “ Система оподаткування, обліку і звітності на підприємствах малого
бізнесу ”

Актуальність теми. Розвиток вітчизняної економіки гнучко реагує на будь-які зміни, що відбуваються в державі в умовах масового реформування практично всіх сфер діяльності державних органів, виконання державою своїх функцій, а також умовах життя та господарювання населення. Таким чином, впродовж останніх років сталось чимало нововведень та проведено низку реформ, які відзначились як позитивом, так і рядом негативних наслідків для України. Вплинули вони і на діяльність малого бізнесу, який впевнено можна віднести до ключових суб'єктів на ринку в багатьох напрямках, через що малі підприємства, як і раніше, потребують захисту від держави, який виявляється зокрема і в підходах до оподаткування цих суб'єктів господарювання. Держава повинна вкрай обачно підходити до вирішення питань в сфері оподаткування, адже будь-які зміни можуть викликати погіршення умов ведення бізнесу та згортання господарської діяльності малих суб'єктів, котрі не витримують тиску з боку держави, що активно прослідковується в останній період.

Мета дослідження. Метою магістерської роботи є дослідити практичні та теоретичні аспекти обліку, оподаткування суб'єктів малого бізнесу та розробити практичні рекомендації щодо удосконалення організація обліку на малому підприємстві .

Об'єктом дослідження обрано ТОВ “23 Ресторани”

У першому розділі “Теоретичні основи оподаткування малого підприємництва ” розглянуто економічний зміст та значення малого підприємництва в розвитку економіки, сутність спрощеної системи обліку та оподаткування, організаційні засади їх функціонування нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

У другому розділі “ Облік та оподаткування доходів підприємства ” досліджено організація обліку на малому підприємстві, методика обліку суб'єктів малого підприємництва та напрями удосконалення обліку на малому підприємстві.

У третьому розділі “ Шляхи удосконалення організації обліку та оподаткування доходів підприємства ” охарактеризовано сучасний підхід до відображення в обліку операцій із формуванням доходів підприємства, а також проведено аналіз звітування за результатами діяльності.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні положення роботи стосовно вдосконалення обліку на малому підприємстві доведені до рівня методичних розробок та прикладних рекомендацій і частково впроваджені в облікову практику на ТОВ “23 Ресторани” (довідка від —20 листопада 2021р. № 1)

Загальний висновок: Дипломна робота Данцевич Лесі Володимирівни на тему: “ Система оподаткування, обліку і звітності на підприємствах малого бізнесу” (на прикладі ТОВ “23 Ресторани”) є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом відповідає вимогам МОН України, а її автор заслуговує на присвоєння освітнього рівня магістр зі спеціальністю “Облік і оподаткування”.

Заслуговує оцінки “добре”.

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Гнатюк Т.М.

“25” листопада 2021 р.

РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

магістра 2-го курсу групи ОО-М2

Данцевич Лесі Володимирівни

на тему “Система оподаткування, обліку і звітності на підприємствах малого бізнесу”(на прикладі ТОВ “23 Ресторани”)

Актуальність теми. Протягом останніх років в Україні відбувалися процеси активізації діяльності у сфері підприємництва. Формування активного ділового середовища сприяло розвитку малого підприємництва. Саме бухгалтерський облік як важливий елемент економічної системи забезпечує інформаційні потреби управління підприємством. Зміни підходів до ведення бізнесу, збільшення потреб управління в інформації та постійні трансформації, що відбуваються у нормативно-правовому регулюванні бухгалтерського та податкового обліку суб'єктів підприємництва, вимагають перегляду підходів до організації їх обліку.

У роботі розкрито теоретичне сприймання та економічний зміст значення малого підприємництва в розвитку економіки; досліджено організація обліку на малому підприємстві, методика обліку суб'єктів малого підприємництва та напрями удосконалення обліку на малому підприємстві, а також проведено аналіз звітування за результатами діяльності.

Дипломна робота Данцевич Лесі Володимирівни на тему: “ Система оподаткування, обліку і звітності на підприємствах малого бізнесу”(на прикладі ТОВ “23 Ресторани”) є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом відповідає вимогам МОН України, а її автор заслуговує на присвоєння кваліфікації економіста за освітнім рівнем “магістр” (“спеціаліст”) за спеціальністю “Облік і оподаткування”.

Директор

Токмиленко О.С.

Головний бухгалтер

Подолян О.А.

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну роботу магістрантки 2-го курсу групи ОО-М2
Данцевич Лесі Володимирівни
на тему "Система оподаткування, обліку і звітності на підприємствах малого
бізнесу"

Актуальність теми. В даний час в Україні проблеми оподаткування підприємництва відносяться до найбільш гострих в економічному, соціальному і політичному контексті. Оподаткування відіграє важливу роль у процесі формування сприятливого клімату для розвитку малого бізнесу, який є важливим фактором мобільності економічних процесів. Особлива соціально-економічна роль малого бізнесу полягає в його здібності в кризових умовах створювати додаткові робочі місця без будь-якого фінансування з боку держави, розширювати самозайнятість населення, залучати в легальну економічну сферу кошти, що знаходяться поза банківською сферою, формувати конкурентне середовище і створювати середній клас.

Якість проведеного аналізу проблеми полягає в удосконаленні теоретичних аспектів та обґрунтуванні методичних аспектів обліку, оподаткування суб'єктів малого бізнесу.

Практична цінність висновків і рекомендацій полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані у діяльності ТОВ "23 Ресторани", а представлені в роботі докладні теоретичні матеріали дуже актуальні і сучасні на сьогоднішній день.

Загальний висновок: Дипломна робота Данцевич Лесі Володимирівни на тему: "Система оподаткування, обліку і звітності на підприємствах малого бізнесу" (на прикладі ТОВ "23 Ресторани") є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом відповідає вимогам МОН України, а її автор заслуговує на присвоєння освітнього рівня магістр зі спеціальністю "Облік і оподаткування".

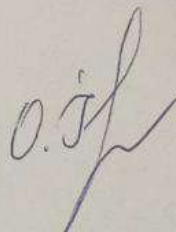
Заслуговує оцінки "добре".

Рецензент:

к.е.н., доцент,

доцент кафедри

теоретичної і прикладної економіки

Ємець О.І.

"25" листопада 2021 р.

РЕФЕРАТ

Дипломна робота містить 83 сторінок, таблиць 25, рисунків 6, додатків 3, список літератури з 39 найменувань.

НАЗВА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

“ Система оподаткування, обліку і звітності на підприємствах малого бізнесу ”

Предметом дослідження є методичні, теоретичні, організаційні та практичні положення з організації бухгалтерського обліку та оподаткування суб'єктів малого бізнесу та обґрунтування шляхів підвищення його ефективності.

Об'єктом дослідження виступає процес організації бухгалтерського обліку, в процесі обліку та оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Мета дипломної роботи полягає в тому щоб дослідити практичні та теоретичні аспекти обліку, оподаткування суб'єктів малого підприємництва та розробити практичні рекомендації щодо удосконалення організація обліку на малому підприємстві .

Завданнями роботи є дослідити економічний зміст та значення малого бізнесу в розвитку економіки; розглянути сутність спрощеної системи обліку та оподаткування, організаційні засади їх функціонування; розглянути нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування суб'єктів малого підприємництва; дати характеристику організації обліку на малому підприємстві; розглянути методику обліку суб'єктів малого підприємництва за спрощеною системою оподаткування; сформулювати напрями удосконалення обліку на малому підприємстві; виділити актуальні проблеми розвитку спрощеної системи оподаткування в Україні; запропонувати шляхи удосконалення спрощеної системи оподаткування в Україні; дослідити перспективи впровадження зарубіжного досвіду оподаткування малого бізнесу в умовах європейського напрямку розвитку України.

Методи дослідження. У процесі проведення дослідження використовувалися такі методи: синтезу і аналізу, системного підходу та наукової абстракції; системного , статистичного і економічного аналізу;

логічного узагальнення; економіко-математичного моделювання; структурно-функціональний методи; статистичні методи.

У першому розділі “Теоретичні основи оподаткування малого підприємництва ” розглянуто економічний зміст та значення малого підприємництва в розвитку економіки, сутність спрощеної системи обліку та оподаткування, організаційні засади їх функціонування нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

У другому розділі “ Облік та оподаткування доходів підприємства ” досліджено організація обліку на малому підприємстві, методика обліку суб'єктів малого підприємництва та напрями удосконалення обліку на малому підприємстві.

У третьому розділі “ Шляхи удосконалення організації обліку та оподаткування доходів підприємства ” охарактеризовано сучасний підхід до відображення в обліку операцій із формуванням доходів підприємства, а також проведено аналіз звітування за результатами діяльності.

За результатами дослідження сформульовані рекомендації щодо удосконалення ведення обліку на досліджуваному підприємстві ТОВ “23 Ресторани”, комплекс заходів оптимізації балансу інтересів між малим бізнесом і державою, а також запропоновано модель оподаткування малого підприємства.

Рік виконання дипломної роботи 2021

Рік захисту роботи 2021

Товариство з обмеженою відповідальністю "23 Ресторани"
Україна, 76018, Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, Площа Міцкевича 6
Код ЄДРПОУ 37182892
P/P UA663808050000000026000309152

"20" листопада 2021р. №1

Державній екзаменаційній комісії
з присвоєння кваліфікації економіста за
освітнім рівнем магістра
(спеціаліста) за спеціальністю – "Облік і оподаткування"
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

ДОВІДКА

Видана Данцевич Лесі Володимирівні про те, що виконані нею розробки в процесі дослідження на тему: Система оподаткування, обліку і звітності на підприємствах малого бізнесу (на прикладі ТОВ "23 Ресторани" м. Івано-Франківськ) та сформульовані на підставі цього пропозиції щодо удосконалення методики обліку прибутку використані в обліковій практиці підприємства.

Директор

Токмиленко О.С

Головний бухгалтер

A handwritten signature in blue ink, likely belonging to O.A. Podolyan.

Подольян О.А.

АНОТАЦІЯ

Данцевич Л.В. “Система оподаткування, обліку і звітності на підприємствах малого бізнесу (на прикладі ТОВ — “23 Ресторани” м. Івано-Франківськ)”. – Рукопис.

Дипломна робота на присвоєння кваліфікації економіста за освітнім рівнем магістра (спеціаліста) за спеціальністю — “Облік і оподаткування”. – Прикарпатський національний університет ім.. В. Стефаника, Івано-Франківськ. – 2021 р.

В дипломній роботі досліджено теоретичні питання, нові методологічні підходи та практичні рекомендації щодо вдосконалення обліку та аудиту фінансових результатів діяльності підприємства.

В роботі розглянуто основні методологічні засади побудови обліку прибутку і на основі узагальнення вивченого висловлено пропозиції щодо його вдосконалення. Обґрунтовано необхідність оперативного обліку фінансових результатів та удосконалено методику визначення прибутку (збитку) за звітний період.

Розроблено методику аналізу фінансової звітності за каналами формування прибутку підприємства.

Ключові слова: прибуток, витрати виробництва, собівартість, бухгалтерський облік, внутрішньогосподарський облік, аудит, виробництво, реалізація, фінансова звітність, фінансові результати діяльності.

Державний вищий навчальний заклад
“Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”
Економічний факультет
Кафедра обліку і аудиту

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Магістр

на тему: “ Система оподаткування, обліку і звітності на підприємствах
малого бізнесу “

Виконав: студент VI курсу, групи ОО- М2
напряму підготовки (спеціальності)
071 “Облік і оподаткування”
Данцевич Л. В.
Керівник: к.е.н., доцент Гнатюк Т. М.
Рецензент: к.е.н., доцент Ємець О. І.

Івано-Франківськ – 2021 р.

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	6
1.1 Економічна сутність та значення малого підприємництва в розвитку економіки	6
1.2. Теоретичні підходи до оподаткування малого підприємництва.....	13
1.3. Нормативно- правове регулювання оподаткування малого підприємництва	20
Висновки до Розділу 1.....	27
РОЗДІЛ 2 ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА ..	28
2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства та стану його доходів	28
2.2. Механізм визнання доходів підприємства	42
2.3 Склад доходів підприємства та особливості їх відображення в обліку..	44
Висновки до Розділу 2.....	57
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА	58
3.1. Сучасний підхід до відображення в обліку операцій із формуванням доходів підприємства та стратегічні аспекти удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління активами	58
3.2. Формування доходів підприємства в умовах трансфертного ціноутворення	64
3.3 Оподаткування доходів підприємства: звітування за результатами діяльності	69
Висновки до Розділу 3.....	75
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ.....	85

ВСТУП

Актуальність дослідження. Динамічність нормативно-правового регулювання доходів підприємства, посилений контроль достовірності та повноти обліку та визнання їх підприємствами зі сторони зовнішніх контролюючих органів з метою їх оподаткування вимагають пильної уваги до них зі сторони підприємства. Зрозуміло, що основною метою створення та функціонування підприємства є прибуток. Отриманий підприємством дохід трансформується у прибуток після вирахування понесених витрат та суми нарахованих податків виступає показником ефективності роботи суб'єкта господарювання. Тому, питання особливостей формування доходів підприємства, їх визнання, облікового відображення та оподаткування в умовах стрімких нормативно-правових змін податкового законодавства та із впровадженням Міжнародних стандартів фінансової звітності є дуже актуальним та потребує постійного дослідження.

Підприємства в процесі своєї господарської діяльності намагаються підвищувати величину доходу за рахунок збільшення обсягів та оборотів від виробництва продукції, та її реалізації поряд із зниженням величини витрат на її виробництво. Дії підприємства в такому напрямку мають позитивний вплив на напрямок розвитку підприємства, оскільки спрямовані на здорову конкуренцію та досягнення і стратегічної мети підприємництва, і на задовольняються суспільних потреб.

Дослідженням методики формування, облікового відображення та оподаткування доходів підприємства присвячено значну кількість наукових праць. Особливості формування доходів підприємства та специфіку їх обліку приділялось в наукових працях вітчизняних і закордонних науковців та практиків, зокрема це В.П. Завгородній, С.В. Савицкая, О.М. Мочерний, Подолянчук О.А. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Любар О.О., Гудзенко Н.М., Фостолович В.А. та ін.

Основні теоретичні аспекти та специфіку організації обліку, методика визнання та формування доходів суб'єктів господарювання вивчали: Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Кірейцев Г.Г., Кобилянська О.І., Мельник Т.Г., Сопко В.В., Ткаченко Н.М., Швець В.Г. тощо. В наукових працях Корпанюк Т.М., Подолянсук О.А, Здирко Н.Г., Іщенко Я.П., Коваль Н.І., Плахтій Т.Ф, Фостолович В.А., та Мулик Т.О. й інших опрацьовано передові думки та іноваційні підходи формування інформаційного забезпечення обліку та оподаткування доходів підприємства, що мають безпосередній вплив на стратегію розвитку підприємства та ефективності прийняття управлінських рішень.

Метою наукового дослідження є сформувати концептуальні основи обліку та оподаткування доходів підприємства та розробити сучасний підхід до обліку та оподаткування доходів підприємства. Важливим аспектом є сформувати систему нормативно-правового забезпечення в сфері формування доходів підприємства та оподаткування результатів їх діяльності.

В цілях реалізації визначеної науковим дослідженням мети слід вирішити наступні **завдання**:

Об'єктом дослідження виступає процес обліку і оподаткування доходів підприємства.

Предметом дослідження являється сукупність методичних, а також теоретичних й організаційних і прикладних засад в сфері розробки головних аспектів обліку і оподаткування доходів підприємства.

Методи дослідження. Методи дослідження сучасних підходів до механізму обліку і оподаткування доходів підприємства сформовано на базі фундаментальних і загальнонаукових положень економічної теорії й розробленої моделі бухгалтерського обліку, а також методики оподаткування доходів підприємства. З метою реалізувати сформовану нами мету дослідження та виконати поставлені завдання використано методи: методи теоретичного узагальнення; метод наукової абстракції; метод системного

аналізу доходів підприємства. На базі існуючої інформації розроблено теоретичні засади основи удосконалення системи обліку та методики оподаткування доходів підприємства. Використовуючи методи аналізу і синтезу проведено розробку сучасних підходів до системи обліку і оподаткування доходів підприємства.

Дослідження особливостей обліку і оподаткування доходів підприємства проведено на базі ТЗОВ «23 ресторани».

Інформаційна база дослідження обліку і оподаткування доходів підприємства представлена нормативно-правовою базою, яка передбачає регулювання обліку та оподаткування доходів підприємства.

Структура роботи. Робота складається із: вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій і додатків. Основний зміст роботи викладено на 74 сторінках. Робота містить 25 таблиць, 6 рисунків, 3 додатки. Кількість посилань на використані джерела налічує 39.

РОЗДІЛ 1

Теоретичні основи оподаткування малого підприємництва

1.1 Економічна сутність та значення малого підприємництва в розвитку економіки

Одним із перспективних напрямів створення конкуренто-ринкового середовища є розвиток малого підприємництва. Сьогодні цілком очевидно, що успіх ринкових перетворень великою мірою визначатиметься тим, як вдасться реалізувати потенціал малого підприємництва - цього динамічного і мобільного сектору економіки.

Відповідно до розмірів підприємств, масштабів їх діяльності підприємництво поділяють на мале, середнє та велике. У світі існують фірми-гіганти з багатомільярдними оборотами, на яких працюють десятки й сотні тисяч працівників.

Існують і розвиваються крихітні фірми, на яких зайнято дві, три особи. Розмір підприємств залежить від виробничої функції підприємства, технологічного типу виробничого процесу, здатності швидко реагувати на зміни ринкової ситуації, на рух попиту, появу нових потреб у суспільстві тощо.

Світовий досвід і практика господарювання показують, що найважливішою ознакою ринкової економіки є існування і взаємодія багатьох великих, середніх і малих підприємств, їх оптимальне співвідношення. Найбільш динамічним елементом структури народного господарства, що постійно змінюється, є мале підприємництво.

Набутий власний досвід, позитивні результати розвитку малого підприємництва в країнах, які пройшли етап реформування економічних систем, показують, що воно є одним із засобів усунення диспропорцій на окремих товарних ринках, створення додаткових робочих місць і скорочення

безробіття, активізації інноваційних процесів, розвитку конкуренції, швидкого насичення ринку товарами та послугами.

А малі підприємства, за певних умов і за підтримки з боку держави - потенційно інноваційні, гнучкі й витрато-ефективні, мають підприємницький досвід і достатній професійний рівень.

Досліджуючи економічну сутність малого і середнього бізнесу в умовах трансформації економіки держави ми не раз стикалися із поняттями “мале підприємництво” і “малий бізнес”. Ці поняття дуже часто ототожнюються. За словами професора В. Карсекіна “... дійсно практично повсюдно проходять ототожнення підприємництва з малим бізнесом, широке використання у вітчизняній науці та практиці терміну “мале підприємництво” [5, с. 72].

Вони дійсно є дуже близькими, але не тотожними. Бізнес – поняття набагато ширше ніж підприємництво, воно охоплює всі відносини, що виникають між учасниками ринкових відносин, і включає діяльність не лише підприємців, але й споживачів, найманих працівників, а також державних структур. Тобто бізнес, на відміну від підприємництва, включає будь-який вид діяльності, що приносить дохід або особисту користь. Хоча ринкові перетворення в Україні почалися на початку її незалежності, чіткого визначення цих термінів немає. У різних країнах використовують різні класифікаційні ознаки (критерії) визначення малого підприємства.

Встановлено граничні величини, при досягненні яких підприємство перестає відноситись до категорії малих. В основному, обмеження стосуються чисельності працюючих, розміру капіталу, річного обороту, обсягу інвестицій, валюти балансу тощо. Загалом виділяють кількісний, якісний та комбіновані підходи до визначення малого підприємництва.

При кількісному підході, частіше всього використовують такі легко доступні для аналізу критерії, як число зайнятих, об'єм продажу, балансова вартість активів. Другим варіантом визначення являється використання якісних критеріїв. Використовують також доповнення якісного визначення

певними кількісними показниками. Але і такий підхід опирається в основному на суб'єктивні судження і досвід. Третій комбінований підхід у визначенні малого підприємства запропоновано в 1971 р. Болтонським комітетом.

Велика Британія в 70-х роках уперше висунула проблему критеріїв малих підприємств.

Болтонський комітет запропонував економічне та статистичне визначення малої фірми. Згідно з економічним визначенням до малих фірм належать фірми, які відповідають трьом умовам:

- фірма володіє відносно невеликою часткою ринку в ринковому просторі її сфери діяльності;
 - керівництво фірмою здійснюється її власником (або співзасновниками) особисто, а не формалізованою управлінською структурою;
 - фірма є незалежною (не є частиною великого підприємства) [6, с. 2].
- До поняття «малого підприємництва» є різноманітні підходи (табл.1).

Таблиця 1.1.

Критерії визначення малого підприємства за період з 1991 по 2020 рр.

Роки	Характеристика суб'єктів малого підприємництва	Чисельність працівників	Обсяг річного валового доходу	Підстава
1991-1999	Малі підприємства з чисельністю працюючих диференційовано за галузями економіки	у промисловості та будівництві - до 200 осіб, в інших галузях виробничої сфери - до 50 осіб, у науці і науковому обслуговуванні - до 100 осіб, у галузях невиробничої сфери - до 25 осіб, у роздрібній торгівлі - до 15 осіб	-	ст.2 Закону України від 27.03.91 № 887-ХП "Про підприємства в Україні"

2000-2005	Малі підприємства – це підприємства незалежно від галузі економіки підприємства	До 50 осіб	До 1 000000 гривень	п.4 Указу Президента України від 12.05.98 № 456/98 "Про державну підтримку малого підприємництва" малі підприємства
2006-2009	До малих підприємств належать – юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми та форми власності	До 50 осіб	До 500 тис. євро	стаття 1 Закону України від 19.10.2000 № 2063-III "Про державну підтримку малого підприємництва"
2010-2020	До малих підприємств належать суб'єкти підприємницької діяльності, юридичні особи будь-якої організаційно-правової форми господарювання	До 50 осіб	До 500тис.євро.	п. 7 ст. 63 Господарського кодексу України

Сьогодні існують три підходи щодо визначення суб'єктів малого підприємництва: податковий та правовий і статистичний . Наявність трьох

підходів унеможлиблює порівняння показників статистичної на податкової звітності для визначення значення малих підприємств загалом по Україні. Відповідно до Господарського кодексу до суб'єктів малого підприємництва зараховують підприємства, які наведені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Критерії зарахування підприємств до малих в Україні

	Господарський кодекс України		Податковий кодекс України	
	Кількість працівників	Річний дохід	Кількість працівників	Річний дохід
Суб'єкти малого підприємництва фізичні особи	50	10 млн євро	20	20 млн.грн
Суб'єкти малого підприємництва юридичні особи	50	10 млн євро	50	20 млн грн

У Податковому кодексі України немає чіткого розподілу податків по відношенню до суб'єктів малого підприємництва, однак визначена спрощена система обліку та звітності для окремих категорій фізичних та юридичних осіб.

Держкомстат України визначає поняття малого підприємництва дещо по-іншому. Зокрема мале підприємництво поділяється на :

- юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми господарювання та форми власності, в яких середньооблікова чисельність працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та обсяг річного валового доходу не перевищує 500000 євро;
- фізичні особи, зареєстровані у встановленому законом порядку як суб'єкти підприємницької діяльності [7].

В Україні аналіз економічної характеристики малого підприємництва визначають дві обставини:

- воно об'єктивно існує та розвивається як певна цілісність, сектор економіки (національного, регіонального, місцевого рівнів);
- воно є особливим типом підприємницької діяльності.

Структура економіки за розміром передбачає співіснування підприємств різних розмірів, зокрема й малих, які утворюють відповідну групу. Цю сукупність виробничих осередків, невеликих за масштабом, характеризує поняття “дрібне виробництво”.

Суспільною формою малої виробничої одиниці в умовах ринкової економіки стає мале підприємництво. Основними економічними ознаками якого є:

- відособленість (тобто господарювання на свій страх і ризик);
- спеціалізація на будь-якому виді діяльності;
- реалізація виробничих товарів (послуг) через купівлю-продаж на ринку.

Під час розгляду понять “мале підприємництво”, “малий бізнес”, “мале підприємство”, як свідчить практика, дуже часто відбувається їх ототожнення.

Так, професор В. Карсекін та інші автори зазначають, що “... дійсно, практично повсюдно проходить ототожнення підприємництва з малим бізнесом, широке використання у вітчизняній науці та практиці терміну “мале підприємство”[1].

Малий бізнес — діяльність будь-яких малих підприємств та окремих громадян (фізичних осіб) із метою одержання прибутку. Практично це означає будь-яку діяльність зазначених суб'єктів господарювання, спрямовану на реалізацію власного економічного інтересу. Не обов'язково це має бути особливо ризикова й інноваційна діяльність на засадах повної економічної відповідальності.

На думку професора З. Варналія, саме у цьому якісному чиннику й полягає різниця між поняттями “мале підприємництво” і “малий бізнес”. На жаль, ці поняття не розмежовано ні в економічній літературі, ні на практиці.

На економіку країни мале підприємництво впливає за такими факторами:

- малі підприємства є пусковим механізмом ринкового господарства України;
- розвиток малого бізнесу є джерелом підвищення питомої ваги приватної власності, що сприяє процесам демонополізації, приватизації та роздержавлення вітчизняної економіки [6].
- малий бізнес в Україні є основним інструментом загальної стратегії економічного зростання та структурної реконструкції національної економіки.

Підсумовуюче все вище сказане, мале підприємництво повинне виконувати функції структуроутворюючого елемента сучасної ринкової економічної системи України, засобу подолання її структурної недосконалості та диспропорційності тощо.

Підприємництво в сучасних економічних умовах повинно стати системою вбудованих регуляторів, які будуть в змозі адекватно реагувати на сигнали ринку, формувати ефективні приватні економічні стратегії, і через які у влади з’являється можливість застосовувати традиційні регулятори економічної стабілізації.

Отже, малі підприємства є одним із дійових засобів вирішення першочергових соціально економічних проблем.

Серед них можна навести:

- прискорення структурної перебудови економіки,
- забезпечення насиченості ринку товарами і послугами,
- створення конкурентного середовища,
- створення нових робочих місць шляхом самозайнятості, забезпечення ефективного використання місцевих сировинних ресурсів.

Однак, не зважаючи на всі позитивні зрушення, мале підприємництво наражається на велику кількість перешкод.

Його розвиток відбувається нерівномірно, хаотично та суперечено, йому не приділяють належної уваги державні органи: програми підтримки є декларативними, немає узгодженості у діях центральної та місцевої влади, слабка фінансова допомога тощо.

1.2. Теоретичні підходи до оподаткування малого підприємництва

Однією з найбільш актуальних і водночас найскладніших проблем України у період трансформації економіки є податкове регулювання розвитку малого бізнесу. Враховуючи, що регулювання малого бізнесу державою здійснюється переважно шляхом впливу на обсяг і структуру фінансових ресурсів малого підприємства, вважаємо дослідження впливу податкової політики на фінансову діяльність суб'єктів малого підприємництва актуальним, особливо за умов зміни чинників, що визначають форми та методи державного впливу, зокрема рівня економічного розвитку країни, різноманітних відносин суб'єктів господарювання, рівень розвиненості бізнесу та його інфраструктури й інше.

Податкове регулювання відіграє важливу роль у державному регулюванні економіки. Це вплив державних органів влади на економічний процес шляхом корегування відповідно до поставлених цілей соціально-економічного розвитку в інтересах суспільства.

На основі аналізу робіт вітчизняних і зарубіжних вчених, які займалися питанням податкового регулювання, ми можемо зробити висновок, що під податковим регулюванням сфери малого бізнесу необхідно розуміти систему заходів цілеспрямованого економічного та законодавчого впливу держави на суб'єктів малого бізнесу за допомогою інструментів податкової політики з метою досягнення соціально-економічних результатів.

Узагальнивши наукові підходи, під податковим регулюванням розвитку малого бізнесу необхідно розуміти процес реалізації державою фіскальної функції за допомогою податкового механізму через економічні та нормативно-правові методи і способи з метою впливу на діяльність суб'єктів малого бізнесу.

Податкове регулювання розвитку малого бізнесу має особливу спрямованість і виступає як спеціальний елемент функції фінансового менеджменту малого підприємства, який необхідно врахувати при організації фінансів.

Основні завдання, методи та шляхи реалізації податкового регулювання розвитку малого бізнесу нами зображено на рис. 1.

Податкове регулювання розвитку малого підприємництва держава здійснює через використання нормативно-правових і економічних методів.

Застосування економічних методів податкового регулювання розвитку малого бізнесу передбачає опосередковане втручання з боку суб'єктів регулювання через створення певного економічного середовища.

Використання економічних методів регулювання та податкових стимулів, таких як пільги, відстрочки, розстрочки податкових платежів, надання податкового кредиту та податкових канікул, створює можливість для зниження податкового тиску та зміцнення фінансового стану суб'єктів малого бізнесу [16].

Нормативно-правові методи передбачають прийняття законодавчих і нормативних актів у сфері оподаткування та прийняття ефективного податкового законодавства. Повинні бути створені єдині для всіх суб'єктів малого бізнесу умови правової поведінки ведення бізнесу і нарахування та сплати податків або надання обґрунтованих податкових пільг.

Податкове регулювання малого бізнесу базується на чинному податковому законодавстві – Податковому кодексі та інших законодавчих і підзаконних актах. Воно є наймобільнішою та найскладнішою частиною податкового менеджменту, адже включає систему організаційних заходів

оперативного втручання у врегулювання господарських і фінансових взаємовідносин між суб'єктами малого бізнесу та державою, а також розподіл функцій щодо стягнення податків між різними рівнями управління.

Рис. 1. Основи податкового регулювання розвитку малого підприємництва

Основними завданнями податкового регулювання як елемента податкового механізму є створення загального податкового клімату для розвитку чи припинення діяльності підприємств, забезпечення сприятливих умов оподаткування з метою стимулювання пріоритетних галузей та регіонів чи застосування стримуючої фіскальної державної політики.

Основні класифікаційні ознаками, що вирізняють податкове регулювання серед інших видів державного регулювання, наведені на рис. 2.

Рис. 2. Загальна класифікація податкового регулювання

Податкове регулювання здійснюється в процесі мобілізації доходів бюджету. Інструментами регулювання є прямі й непрямі податки. Регулюючий вплив здійснюється через підвищення або зниження ставок податків, їх диференціації для різних категорій платників податків або типів об'єкта оподаткування і неоподатковуваних мінімумів, звільнення від податків окремих категорій платників, надання податкових пільг і

податкових знижок. Зміни періодичності сплати податків визначаються за рівнями податкової системи.

Обираючи режим оподаткування, суб'єкти малого бізнесу повинні опиратися на такі важливі показники, як:

- обсяг доходу і витрат;
- вид діяльності, який планує здійснювати юридична особа чи фізична особа-підприємець;
- ставка оподаткування;
- необхідність сплати інших податків і зборів;
- кількість найманих працівників і розмір фонду оплати праці;
- ступінь ризику суб'єктів малого бізнесу та його вплив на ЄСВ;
- пільги, які може отримати суб'єкт малого бізнесу при переході на повну систему господарювання.

Також, на рис. 3 зображений короткий перелік параметрів вибору системи оподаткування.

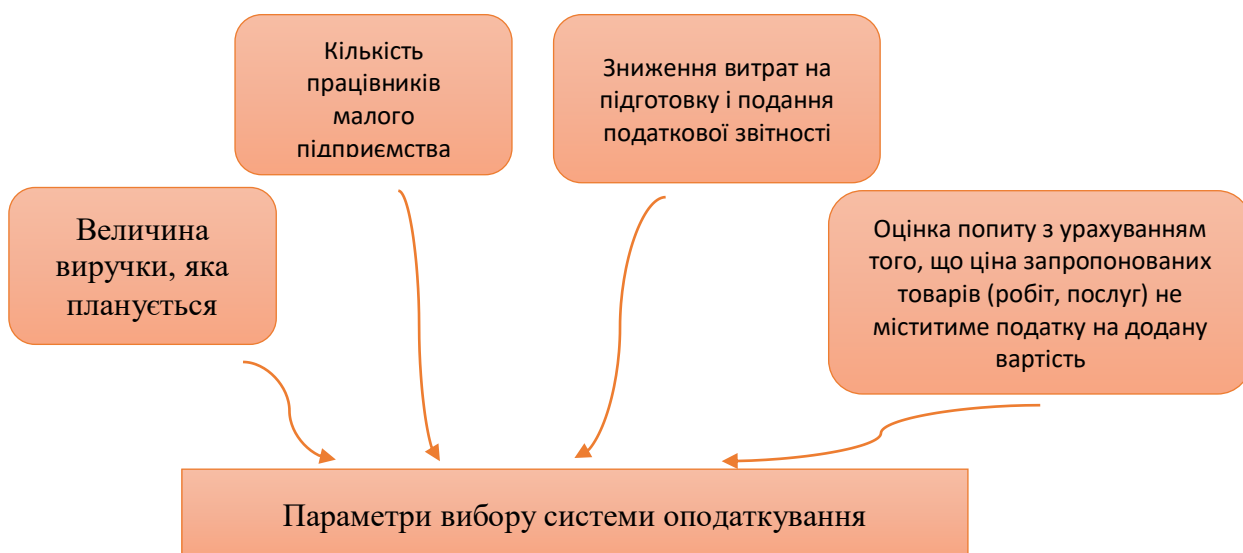

Рис. 3 Параметри вибору системи оподаткування

Відповідно до вітчизняного законодавства, в Україні діють два режими оподаткування для суб'єктів малого підприємництва:

– загальна система оподаткування – це основна система, яка передбачена Податковим Кодексом України (ПКУ).

– спрощена система оподаткування – особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених ПКУ, на сплату єдиного податку в порядку та умовах, визначених главою I Розділ XVI ПКУ, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

Аналізуючи наведені системи оподаткування, можна виокремити перелік недоліків та переваг для суб'єктів господарювання різної форми, які представлені в таблиці 1.3.

Аналізуючи дані таблиці 1.3., можна сказати, що специфічна особливість вітчизняної спрощеної системи оподаткування полягає в тому, що вона, приваблюючи звільненням від сплати багатьох видів податків, фактично позбавляє підприємців стимулів до створення нових робочих місць та навпаки сприяє приховуванню доходів для уникнення переходу на загальну систему оподаткування.

Таблиця 1.3

Переваги та недоліки загальної та спрощеної систем оподаткування

Вид системи	Переваги	Недоліки
Загальна система оподаткування	Для фізичних осіб-підприємців: - сплата податку з доходу фізичних осіб в сумі 15-18% від бази оподаткування - оподатковується чистий дохід, за вирахуванням документально підтверджених витрат - необмежений обсяг доходу - можливість обрати будь-який вид діяльності, не заборонений законом - оподаткуванню підлягає прибуток - право на “податкові канікули” при відповідності підприємства певним критеріям - розмір єдиного соціального внеску не залежить від класу ризику працедавця - відсутність обмежень за обсягом доходу та чисельністю працюючих	Для фізичних осіб-підприємців - велика ставка єдиного соціального внеску (22 % від чистого доходу), проте ФОП на загальній системі повинен сплачувати ЄСВ лише за ті місяці, в яких він отримав чистий дохід - досить складна книга обліку доходів і витрат

Продовження таблиці 1.3

Спрощена система оподаткування	Для фізичних осіб-підприємців: - простота розрахунків для платників, що відносяться до 1 та 2 групи (сплачують фіксовану суму 10% (20%) розміру мінімальної заробітної плати) - можливість сплати єдиного соціального внеску в розмірі мінімального страхового платежу Для юридичних осіб: - простота обліку - зменшення ставки податку	Для фізичних осіб-підприємців: - ЄСВ сплачується незалежно від того, ведеться діяльність чи ні, та отримується дохід чи ні - обмеження кількості найманих працівників - обмеження обсягу доходу за рік - неможливість добровільної реєстрації платником ПДВ - заборона на здійснення деяких видів діяльності Для юридичних осіб: - обмежений обсяг доходу і чисельність працюючих - базою оподаткування є загальний обсяг виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), не зменшений на вартість витрат виробництва - заборона на здійснення певних видів діяльності - звільняє від сплати лише певного переліку податків
--------------------------------	---	---

Таким чином, даний режим оподаткування спрямований на підтримку існування сектора малого підприємництва, але не сприяє його розвитку. Водночас такі податкові інструменти, як податкові кредити, знижені ставки податку на прибуток, що використовується для цілей реінвестування, дослідницькі та інвестиційні податкові кредити сприяють розвитку малих підприємств та їх зростанню.

Але, варто зазначити, що застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності позитивно вплинув на процес розвитку суб'єктів малого підприємництва.

На даний момент здійснено значні кроки в напрямі реформування і побудови ефективної спрощеної системи оподаткування, зокрема найголовнішою перевагою спрощеної системи оподаткування є спеціальний порядок обліку, який звільняє суб'єктів господарювання від сплати багатьох податків, зборів і внесків до фондів соціального страхування, дає можливість

знизити трудомісткість обліково-аналітичних процедур, дозволяє зменшити ризик податкових помилок і відповідних штрафних санкцій [8, с. 253-254].

Звичайно, є низка невирішених проблем, при вирішенні яких основну увагу варто приділити соціальній спрямованості та фіскальній справедливості нової системи оподаткування.

1.3. Нормативно- правове регулювання оподаткування малого підприємництва

Будь-який вітчизняний суб'єкт господарювання створюється і здійснює подальшу господарсько-фінансову діяльність відповідно до українського законодавства. В більшості держав малі підприємства займають вагомe місце у національній економіці, забезпечуючи, іноді, більшу частку внутрішнього валового продукту, ніж корпорації, холдингові компанії та інші великі підприємства.

Зважаючи на суттєву роль малого підприємства, питання державної підтримки, відповідного нормативно-правового забезпечення та спрощення вимог до ведення бізнесу і складання звітності, наразі є дуже актуальним.

Ефективний розвиток малого бізнесу залежить від взаємоузгодженої та цілісної нормативно-правової бази. В Україні, наразі, підприємницьку діяльність з нормативно-правової та обліково-методологічної точок зору та регулюють такі нормативні документи, відображені в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4.

Нормативні документи, що регулюють діяльність та організацію бухгалтерського обліку малого підприємництва

Вид нормативного документа	Призначення
Господарський Кодекс України (ГКУ)	Визначає види суб'єктів підприємницької діяльності (СПД) та критерії віднесення
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Визначає види СПД та критерії віднесення (види СПД аналогічні ГКУ, а критерії віднесення дещо інші)

Продовження таблиці 1.4

Податковий Кодекс України (ПКУ)	Визначає дозволену систему оподаткування («загальну» чи «спрощену» – сплата єдиного податку)
П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»	Визначає склад фінансового звіту СПД (або фінансовий звіт за формою 1-м та 2-м, або спрощений фінансовий звіт за формою 1-мс, 2-мс)
Методичні рекомендації із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами (№ 720)	Визначає склад регістрів бухгалтерського обліку (журнали обліку господарських операцій, відомості обліку господарських операцій)

Діяльність на власний ризик і невизначеність політичної та економічної ситуації в Україні – з одного боку є факторами, що стримують темпи розвитку малого бізнесу, але, з іншого боку – ці фактори примушують бізнес бути гнучким, дієвим, маневреним.

Досвід європейських країн показує, що малий бізнес безпосередньо впливає на показники економічного розвитку держави, оскільки надає робочі місця, забезпечує певні надходження до бюджету, здійснює свою діяльність в тих сегментах ринку, де великому бізнесу важко пристосуватися.

Враховуючи такі чинники, європейські країни всіляко сприяють розвитку малого бізнесу через спеціальні режими оподаткування, кредитування на пільгових умовах, спрощення порядку реєстрації бізнесу, іншу інформаційну та фінансову підтримку.

В Україні підтримка малого бізнесу гарантується законом «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні». відповідно до якого, держава гарантує фінансову, інформаційну, консультаційну підтримку, у тому числі підтримку у сфері інновацій, науки і промислового виробництва, підтримку суб'єктів малого і середнього підприємництва, що провадять експортну діяльність, підтримку у сфері підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації управлінських кадрів та кадрів ведення бізнесу [2].

Для підприємців-початківців в більшості випадків найбільш ваговою є фінансова підтримка, яка в Україні надається за рахунок державного та місцевих бюджетів. Основними видами фінансової державної підтримки є:

- 1) часткова компенсація відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва;
- 2) часткова компенсація лізингових, факторингових платежів та платежів за користування гарантіями;
- 3) надання гарантії та поруки за кредитами суб'єктів малого і середнього підприємництва;
- 4) надання кредитів, у тому числі мікро кредитів, для започаткування і ведення власної справи;
- 5) надання позик на придбання і впровадження нових технологій;
- 6) компенсація видатків на розвиток кооперації між суб'єктами малого і середнього підприємництва та великими підприємствами;
- 7) фінансова підтримка впровадження енергозберігаючих та екологічно чистих технологій;
- 8) інші види не забороненої законодавством фінансової державної підтримки [2].

Національна програма сприяння розвитку малого підприємництва в Україні є комплексом заходів, спрямованих на реалізацію державної політики щодо вирішення проблем розвитку малого підприємництва. І дана програма реалізована, саме шляхом прийняття вищевказаного закону.

Сьогодні цей Закон(єдиний в Україні, дія якого стосується сфери малого підприємництва) визначає правові засади державної підтримки суб'єктів малого бізнесу незалежно від форми власності з метою якнайшвидшого виходу з економічної кризи та створення умов для розширення впровадження ринкових реформ в Україні [2;3].

Кабінет Міністрів України щорічно разом із проектом Закону України “Про Державний бюджет України” подає на розгляд Верховної Ради України

інформацію про стан виконання Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва в Україні та обґрунтування виділення коштів на виконання заходів щодо реалізації зазначеної програми в наступному бюджетному році із зазначенням джерел фінансування [2].

Однак у чинному законодавстві в Україні тісно переплелися такі поняття, як малий бізнес, мале підприємство та платник єдиного податку. Отже, основу малого бізнесу становлять невеликі (малі) підприємства, характерними ознаками яких є незначна кількість штатних працівників і невеликі обсяги виробництва.

Досліджуючи зарубіжний досвід з цього питання, варто відмітити, що малі підприємства діють у всіх секторах економіки більшості розвинених країн світу: середні підприємства - опора переробної промисловості, великі підприємства домінують у капіталомістких виробництвах і масштабних послугах [5].

Успішний розвиток малого й середнього бізнесу в країнах із розвинутою економікою обумовлено тим, що велике виробництво не протиставляється дрібному, а навпаки, реалізується кооперування великих дрібних підприємств, при цьому великі об'єднання не пригнічують малий бізнес. Ці підприємства взаємодоповнюють діяльність один одного, особливо у сфері спеціалізації окремих виробництв і в інноваційних розробках [5].

Велике виробництво більшою мірою орієнтоване на масовий, відносно однорідний попит. Малі підприємства успішно функціонують у невеликих ринкових сегментах, вони володіють гнучкістю, мобільністю, здатністю до швидких структурних і технічних зрушень.

Право прийняття оперативних рішень найчастіше сконцентовано в руках одного власника, що дозволяє отримувати вигоду зі змін, що відбуваються в навколишньому середовищі.

Суспільна поведінка представників малого підприємництва знаходиться в прямій залежності від місцевих і національних інтересів, які

примушують цих осіб до змінення зв'язків з своїми постійними й потенційними клієнтами з різних соціальних груп .

У розвинених зарубіжних країнах малий бізнес являє собою швидкозростаючий сектор економіки, який робить помітний внесок у зростання валового внутрішнього продукту та в створення робочих місць. Згідно зі статистикою ООН у країнах Заходу малі та середні підприємства є роботодавцями для майже 50% трудового населення й виробляють від 40 до 60% ВВП.

Активне зростання частки малих підприємств у структурі економіки західних країн спостерігалось із середини 70-х рр. На сьогодні в найбільш розвинених країнах Заходу малі фірми складають 70-90% від загального числа підприємств.

Для порівняння наприклад, США, де в малому підприємстві зайнято 53% усього населення; Японію з 71,7%, а також країни ЄС, де на аналогічних підприємствах працює приблизно половина робочого населення. У США на малий бізнес припадає 34 9% чистого доходу, а в Японії 56,6% усієї продукції в обробній промисловості виробляють підприємства малого бізнесу [5].

Отже, малий бізнес - це стабільна податкова база. Велика частина зібраних у всіх країнах світу податків припадає саме на суб'єкти малого підприємництва, які досить міцно стоять на ногах. При цьому йде безперервний процес: одні підприємства замінюють інші підприємства, які стали банкрутами.

Малі підприємства, як правило, є багатoproфільними, вони змушені гнучко змінювати свою діяльність у силу нестійкості ринку й нестабільності нормативно- правової бази .

Від формування податкового клімату залежить стан і перспективи розвитку малого бізнесу, оскільки господарське середовище сприяє розкриттю потенційних можливостей малого підприємництва, а несприятливе стримує й перешкоджає його розвитку. Велика роль у цьому

належить державі, у руках якої зосереджено потужні важелі впливу на економічну, політичну та правову ситуації в країні.

Деякі країни, наприклад Австрія, Ісландія, Швеція й Норвегія, проводять політику мінімального втручання й нейтралітету щодо малих підприємств, вважаючи, що створення особливих умов для певних категорій підприємств може несприятливо впливати на прийняття ними економічно доцільних рішень, на раціональність використання ресурсів тощо.

Що стосується складу фінансової звітності вітчизняних суб'єктів малого бізнесу, то його визначає П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва». Згідно цього положення (стандарту) звітністю є:

- спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (форми 1-мс та 2-мс), який складається мікро підприємцями та юридичними особами, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства;

- фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (форми 1-м та 2-м), який складається іншими суб'єктами малого підприємництва та представниками іноземних суб'єктів господарської діяльності [4].

Для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Для обрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування [5].

У фінансовому звіті суб'єкти малого підприємництва не розкривають інформацію щодо сукупного доходу.

На жаль, чинне податкове законодавство залишає без належної уваги питання правового регулювання оптимізації оподаткування. Право платника

податку на оптимізацію оподаткування визнано лише на концептуальному рівні.

Суб'єкти малого підприємництва, які мають право на застосування спрощеного обліку доходів і витрат та які не зареєстровані платниками податку на додану вартість, можуть систематизувати інформацію, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, в регістрах бухгалтерського обліку без застосування подвійного запису [4].

Форми регістрів бухгалтерського обліку малих підприємств також зведені до мінімуму. Відповідно до методичних рекомендацій № 720: для складання фінансового звіту достатньо згрупувати окремо операції з обліку активів, капіталу і зобов'язань, доходів, витрат. За потреби, можна використовувати додаткові регістри, виготовлені самостійно [6].

Отже, вітчизняні вимоги до ведення бізнесу і складання звітності, на нашу думку, є досить лояльними, наразі відсутня плата за первинну реєстрацію бізнесу (адміністративний збір стягується лише за внесення змін в раніше зареєстровані дані), впроваджено принцип екстериторіальності реєстрації в межах України (дозвіл здійснення реєстрації у будь-якого державного реєстратора, не залежно від місця знаходження підприємця), що має сприяти розвитку малого підприємництва в країні.

Та порівняно з країнами, які провели радикальні податкові реформи в істотному зниженні ставок податків, у тому числі й для малих підприємств, удосконалення структури населення, Україна активно та досить вдало переймає світовий досвід, удосконалює спрощену систему, що позитивно відображається на розвитку суб'єктів оподаткування малого підприємництва.

Проте для подальшого покращення бізнес-клімату та подолання корупції в Україні необхідно удосконалити механізм та додаткову відповідальність щодо справляння єдиного податку та ряду інших податків у системі оподаткування суб'єктів малого бізнесу.

Висновки до Розділу 1

Незважаючи на всі позитивні зрушення, мале підприємництво все ще стикається з багатьма перешкодами.

Його розвиток є незбалансованим, хаотичним, суперечливим, національні інституції не приділяють належної уваги: план підтримки є декларативним, дії центральної та місцевої влади не узгоджені, фінансова допомога слабка.

Наразі досягнуто значних успіхів у реформуванні та створенні ефективної та спрощеної системи оподаткування, зокрема, головною перевагою спрощеної системи оподаткування є особливий порядок обліку, який дозволяє виключити багато податків та фондів соціального страхування, які сплачують підприємства, та зменшити витрати на оплату праці. , Процедури обліку та аналізу, зниження ризику податкових помилок і пов'язаних штрафних санкцій.

Звісно, залишається багато невирішених питань, які потребують вирішення, у центрі уваги – соціальна спрямованість та фіскальна справедливість нової податкової системи.

Порівняно з країнами, які провели радикальні податкові реформи у таких сферах, як різке зниження ставки оподаткування малого бізнесу та покращення демографічної структури, Україна активно й успішно освоює світовий досвід та вдосконалює спрощену систему, що позитивно вплинуло на економічний розвиток. Дрібні платники податків відкривають власний бізнес.

Однак для подальшого покращення бізнес-середовища в Україні та боротьби з корупцією необхідно удосконалити механізм стягнення та додаткові обов'язки єдиного податку та інших податків у системі оподаткування малого бізнесу.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства та стану його доходів

Дослідження особливостей обліку та оподаткування доходів підприємства проводилося нами на базі ТОВ “23 ресторани”, яке зареєстроване за адресою м. Івано-Франківськ, площа Міцкевича 6.

Головною метою із якою було створено дане підприємство, є отримання прибутку та створення робочих місць.

Основним видом діяльності даного підприємства 56.10 Ресторани та послуги з доставки продуктів харчування. До інших видів також належать:

- 46.36 Оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами;
- 78.20 Діяльність агентств тимчасового працевлаштування;
- 78.30 Інша діяльність із забезпечення трудовими ресурсами;
- 82.11 Надання комбінованих офісних адміністративних послуг;
- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля;
- 56.30 Обслуговування напоями;
- 69.20 Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування;
- 70.10 Діяльність головних управлінь (хед-офісів);
- 70.22 Консультування з питань комерційної діяльності й керування.

Підприємство, яке слугувало базою дослідження обліку і оподаткування доходів є самостійним господарюючим суб’єктом. Даний суб’єкт господарювання був заснований на правах приватної власності і діє відповідно до:

- конституції України,

- вимог цивільного кодексу України,
- Господарського кодексу України та інших нормативно-правових актів України.

Власниками ТОВ “23 ресторани” є Филюк Юрій Миколайович, внесок - 12 308 грн, 61.54%; Токмиленко Олександр Сергійович, внесок - 3 848 грн, 19.24%; Токмиленко Аліна Сергіївна, внесок - 3 844 грн, 19.22%.

Таблиця 2.1

**Динаміка техніко-економічних показників ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” в
2018 - 2020 рр.**

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, –		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Чистий дохід, тис. грн.	789	754,7	812,7	-34,3	58	-4,35	7,69	3
Собівартість, тис. грн.	237,2	141	150,7	-96,2	9,7	-40,56	6,88	-36,47
Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	551,8	613,7	662	61,9	48,3	11,22	7,87	19,97
Частка основних засобів у активах	0,03	0,11	0,12	0,08	0,01	266,67	9,09	300
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,68	0,55	0,49	-0,13	-0,06	-19,12	-10,91	-27,94
Оборотність активів, коефіцієнт трансформації, обороти	-	1,81	2,45	-	0,64	-	35,36	-
Фондовіддача, обороти	-	30,87	21,3	-	-9,57	-	-31	-
Фондоємність	-	0,03	0,05	-	0,02	-	66,67	-
Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	-	1	0,89	-	-0,11	-	-11	-
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	-	4,6	7,47	-	2,87	-	62,39	-
Рентабельність продажів за операційним прибутком (операційна маржа), %	69,94	81,32	81,46	11,38	0,14	16,27	0,17	16,47
Витрати на гривню продажів, грн.	0,3	0,19	0,19	-0,11	0	-36,67	0	-36,67
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів	1,17	0,87	1,08	-0,3	0,21	-25,64	24,14	-7,69
Коефіцієнт фінансової автономії	0,56	0,58	0,64	0,02	0,06	3,57	10,34	14,29

Продовження таблиці 2.1

Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1,57	2,13	2,47	0,56	0,34	35,67	15,96	57,32
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,07	0,08	0,15	0,01	0,07	14,29	87,5	114,29

В 2018 р. ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” сформувало обсяг виручки в розмірі 789 тис. грн. На кінець періоду дослідження (2020 р.) виручка становить 812,7 тис. грн., що на 3% більше показника на початок періоду аналізу. Це вказує на здатність підприємства діяти в складних економічних умовах, використовувати наявні конкурентні переваги, задовольняти потреби свого цільового сегменту ринку. Це призводить до того, що у підприємства залишається більше фінансових ресурсів для того, щоб покрити постійні і змінні витрати, заохочувати ефективних співробітників, погашати фінансові зобов'язання, вирішувати інші оперативні та стратегічні завдання.

Про зниження ефективності господарських процесів на підприємстві свідчить чистий дохід, що зменшується швидшими темпами (3%), ніж собівартість (36,47% за 2018 - 2020 рр.). Важливо досягати протилежної ситуації, що дозволить формувати більш відчутний фінансовий результат ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”.

Валовий прибуток ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” був додатним на кінець 2020 р. і становив 662 тис. грн. проти 551,8 тис. грн. в 2018 р., що вказує на ефективні операційні процеси, які дозволяють створювати додану вартість в рамках щоденної діяльності трудового колективу. Як результат, залишаються додаткові фонди, які можуть використовуватися для здійснення управлінських витрат, витрат на збут, фінансових витрат.

Операційна маржа підприємства є індикатором конкурентоспроможності, тому високе значення такого показника говорить про якісні товари та послуги підприємства, що забезпечує стійке положення на конкурентному ринку. В 2020 р. ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” на кожну гривню продажів заробило 81,46 копійок операційного прибутку. Управлінці виконують свою роботу, а саме – шукають можливості забезпечення більш

високої ефективності операційних процесів підприємства, про що свідчить підвищення показника на 11,52 в 2018 - 2020 рр.

Залучені основні засоби ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” використовуються в операційному процесі менш інтенсивно, про що свідчить зниження фондівіддачі (поточне значення становить 21,3 проти базового 30,87). В 2020 р. кожна вкладена в основні засоби гривня дозволила виготовити та реалізувати 21,3 гривень товарів і послуг.

Таблиця 2.2

Динаміка активів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” в 2018 - 2020 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, -		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Основні засоби:	15	33,9	42,4	18,9	8,5	126	25,07	182,67
Інші необоротні активи	144,3	1,2	0	-143,1	-1,2	-99,17	-100	-100
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	159,3	35,1	42,4	-124,2	7,3	-77,97	20,8	-73,38
Запаси	110,6	172,1	167,4	61,5	-4,7	55,61	-2,73	51,36
Інша поточна дебіторська заборгованість	228,9	98,9	118,8	-130	19,9	-56,79	20,12	-48,1
Гроші та їх еквіваленти	16,6	11,2	18,6	-5,4	7,4	-32,53	66,07	12,05
ОБОРОТНІ АКТИВИ	356,1	282,2	304,8	-73,9	22,6	-20,75	8,01	-14,41
БАЛАНС	515,4	317,3	347,2	-198,1	29,9	-38,44	9,42	-32,63

Сума активів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” знижується і досягнула в 2020 р. 347,2 тис. грн. проти 515,4 тис. грн. в 2018 р.

Як оборотні, так і необоротні активи вплинули на таку динаміку скорочення активів на 32,63%. Перші знизились на 14,41%, в той час як другі на 73,38% в 2018 - 2020 рр.

Наступні елементи активів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” здійснювали стимулюючий вплив на розмір загальної суми:

- запаси (+51,36%)
- гроші та їх еквіваленти (+12,05%)

Основні засоби ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” активно використовуються у щоденній діяльності компанії. Їх вартість збільшилася з 15 тис. грн. в 2018 р. до 42,4 тис. грн. в 2020 р.

Це пов'язано з активною політикою управління основними засобами, що передбачає їх ремонт, оновлення, тобто здійснення як простого, так і розширеного відтворення. Як результат, господарський потенціал підприємства зростає.

Більш швидке збільшення обсягу запасів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” в порівнянні з чистим доходом говорить про те, що підприємство використовує менш ефективні методики, не шукає можливостей вивільнення частини фінансових ресурсів, які загрузли в запасах. Як результат, такі фонди не можна використовувати за альтернативними напрямками. В цілому ефективність управління запасами знижується в 2018 - 2020 рр.

Таблиця 2.3

Динаміка джерел фінансування ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” в 2018- 2020 рр.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,–		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Зареєстрований (пайовий) капітал	20	20	20	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	268,3	164,5	203,9	-103,8	39,4	-38,69	23,95	-24
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	288,3	184,5	223,9	-103,8	39,4	-36	21,36	-22,34
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	104,3	100,1	105,3	-4,2	5,2	-4,03	5,19	0,96
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	6,6	8,3	2,9	1,7	-5,4	25,76	-65,06	-56,06
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	2,4	0	5,2	-2,4	5,2	-100	-	116,67

Продовження таблиці 2.3

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	10,7	0	9,9	-10,7	9,9	-100	-	-7,48
Інші поточні зобов'язання	103,1	24,4	0	-78,7	-24,4	-76,33	-100	-100
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ I ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	227,1	132,8	123,3	-94,3	-9,5	-41,52	-7,15	-45,71
Баланс	515,4	317,3	347,2	-198,1	29,9	-38,44	9,42	-32,63

Таблиця 2.4

Елементи майна ТЗОВ «23 РЕСТОРАНИ» в 2018 - 2020 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Розрахунково-грошова частина майна	245,5	110,1	137,4	-135,4	27,3	-55,15	24,8	-44,03
Виробнича частина майна	159,3	35,1	42,4	-124,2	7,3	-77,97	20,8	-73,38
Всього	515,4	317,3	347,2	-198,1	29,9	-38,44	9,42	-32,63

Таблиця 2.5

Динаміка показників майнового стану ТЗОВ «23 РЕСТОРАНИ» в 2018-2020 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Частка основних засобів у активах	0,03	0,11	0,12	0,08	0,01	266,67	9,09	300
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,68	0,55	0,49	-0,13	-0,06	-19,12	-10,91	-27,94
Коефіцієнт оновлення основних засобів	-	0,38	0,1	-	-0,28	-	-73,68	-
Коефіцієнт мобільності активів	2,24	8,04	7,19	5,8	-0,85	258,93	-10,57	220,98

Підприємство не проводить активне оновлення основних засобів у 2020 р., що може призвести до зниження виробничого потенціалу.

Таблиця 2.6

Оцінка ліквідності балансу ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” в 2018 - 2020 рр.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, -		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
A1 (грошові кошти і поточні фінансові інвестиції)	16,6	11,2	18,6	-5,4	7,4	-32,53	66,07	12,05
A2 (короткострокова дебіторська заборгованість)	228,9	98,9	118,8	-130	19,9	-56,79	20,12	-48,1
A3 (запаси, поточні біологічні активи, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів)	110,6	172,1	167,4	61,5	-4,7	55,61	-2,73	51,36
A4 (необоротні активи)	159,3	35,1	42,4	-124,2	7,3	-77,97	20,8	-73,38
П1 (поточна кредиторська заборгованість)	124	108,4	123,3	-15,6	14,9	-12,58	13,75	-0,56
П2 (короткострокові кредити банків, доходи майбутніх періодів, інші поточні зобов'язання)	103,1	24,4	0	-78,7	-24,4	-76,33	-100	-100
П4 (власний капітал та інше)	288,3	184,5	223,9	-103,8	39,4	-36	21,36	-22,34
A1-П1	-107,4	-97,2	-104,7	10,2	-7,5	-9,5	7,72	-2,51
A2-П2	125,8	74,5	118,8	-51,3	44,3	-40,78	59,46	-5,56
A3-П3	110,6	172,1	167,4	61,5	-4,7	55,61	-2,73	51,36
A4-П4	-129	-149,4	-181,5	-20,4	-32,1	15,81	21,49	40,7
ΔАП1 = A1-П1	-107,4	-97,2	-104,7	10,2	-7,5	-9,5	7,72	-2,51
ΔАП2=A2-П2 +ΔАП1	18,4	-22,7	14,1	-41,1	36,8	-223,37	162,11	-23,37
ΔАП3=A3-П3 + ΔАП2	129	149,4	181,5	20,4	32,1	15,81	21,49	40,7

Підвищений ризик втрати платоспроможності ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” спостерігається в перспективі до 1 місяця, адже активи і пасиви першої групи

не є збалансованими. У компанії на 104,7 тис. менше найбільш ліквідних активів, ніж найбільш термінових зобов'язань. Для вирішення такої ситуації необхідно залучати банківське короткострокове фінансування, використовувати інші інструменти заповнення нестачі фінансових ресурсів. З іншого боку, по інших групах активів і пасивів спостерігається прийнятна ситуація, а це говорить про те, що в перспективі більше 2 місяців ризик втрати ліквідності є мінімальним.

Щоб краще зрозуміти здатність компанії своєчасно відповідати за зобов'язаннями перед постачальниками і кредиторами, співробітниками, іншими сторонами, доцільно більш детально вивчити показники ліквідності.

Таблиця 2.7

**Динаміка показників ліквідності ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”
в 2018- 2020 рр.**

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, –		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1,57	2,13	2,47	0,56	0,34	0,9
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,08	0,83	1,11	-0,25	0,28	0,03
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,07	0,08	0,15	0,01	0,07	0,08
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	1,85	0,91	0,96	-0,94	0,05	-0,89

ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” працює в напрямку зниження короткострокових ризиків протягом 2018 - 2020 рр., тому управлінці вживають заходів щодо забезпечення збалансованості короткострокових джерел фінансування і оборотних активів. Про це свідчить збільшення індикатора поточної ліквідності з 1,57 гривень до 2,47.

Якщо зіставити його з нормативним (≥ 2), то можна зробити висновок, що у підприємства не виникне проблем з погашенням зобов'язань перед постачальниками матеріальних ресурсів, послуг, фінансових ресурсів і так далі.

Що ж стосується значення показника на останню звітну дату (2020 р.), то воно знаходиться в нормативних межах, адже на кожну одиницю короткострокових зобов'язань у підприємства було 1,11 гривень оборотних активів, які можна було б швидко реалізувати на ринку і перетворити в грошову форму.

Ризик несвоєчасного виконання зобов'язань ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” протягом найближчого місяця був відчутним, адже у підприємства було грошових коштів в розмірі 15% від загальної суми поточних зобов'язань в 2020 р. Таке значення є низьким по відношенню до нормативного.

В цілому підприємству вдалося вибудувати добрі стосунки з постачальниками і клієнтами, адже дебітори відволікають менше коштів, ніж надають постачальники, інші сторони, які формують кредиторську заборгованість підприємства. На кожну одиницю кредиторської заборгованості ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” припадає 0,96 гривень дебіторської. Це знижує потребу в додаткових фінансових ресурсах, які дорогі в обслуговуванні.

Таблиця 2.8

**Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”
в 2018- 2020 рр.**

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, –		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Власні обігові кошти, тис. грн.	129	149,4	181,5	20,4	32,1	52,5
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,36	0,53	0,6	0,17	0,07	0,24
Маневреність власних оборотних коштів	0,13	0,07	0,1	-0,06	0,03	-0,03
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів	1,17	0,87	1,08	-0,3	0,21	-0,09
Коефіцієнт фінансової автономії	0,56	0,58	0,64	0,02	0,06	0,08
Коефіцієнт фінансової залежності	1,79	1,72	1,55	-0,07	-0,17	-0,24
Коефіцієнт фінансового левириджу	0,79	0,72	0,55	-0,07	-0,17	-0,24
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,45	0,81	0,81	0,36	0	0,36
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	1	1	1	0	0	0

Продовження таблиці 2.8

Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій)	0,56	0,58	0,64	0,02	0,06	0,08
Коефіцієнт мобільності активів	2,24	8,04	7,19	5,8	- 0,85	4,95

ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” сформувало власні оборотні кошти (181,5 тис. грн.), які можна використовувати для фінансування частини запасів, необхідних в операційному процесі; дебіторської заборгованості, яка виникає в процесі виробництва і збуту; інших оборотних активів. Обсяг цих коштів збільшився на 52,5 тис. грн. за 2018 - 2020 рр.

Управлінці ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” забезпечили високу фінансову гнучкість підприємства, так як відчутна частина оборотного капіталу створена за рахунок коштів власників. Як результат, підприємство менше залежить від зовнішніх постачальників фінансових ресурсів. 60% оборотних активів припадає на власні оборотні кошти в 2020 р.

Власні обігові кошти характеризуються прийнятним рівнем маневреності, що відображає відповідний коефіцієнт (0,1).

Для підприємства вкрай важливо мати можливість формувати необхідні запаси матеріальних ресурсів, які потім використовуються у виробничому процесі і процесі надання послуг. Якщо виникають перебої з поставками, то це загрожує як виконанню виробничої програми, так і іміджу ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”. Високе значення показника забезпечення запасів власними обіговими коштами (108% в 2020 р.) говорить про те, що ризик виникнення таких перебоїв є мінімальним. Крім цього, спостерігається підвищення ризику формування недостатнього запасу матеріалів, сировини та інших ресурсів протягом періоду 2018 - 2020 рр., що призвело б до тимчасової зупинки операційної діяльності ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”. Про це говорить зниження частки власних обігових коштів в запасах на 0,09 процентних пунктів.

Вчені та практики виділяють дві основні групи показників фінансової стійкості. Перша, яка розглядалася вище, враховує обсяг власних обігових

коштів. Друга ж група показників відображає співвідношення між зобов'язаннями та власним капіталом компанії.

ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” здатне самостійно фінансувати істотну частку необхідних активів, а саме 64%. Той факт, що відповідний показник підвищується на 0,08, говорить про зростання довіри до підприємства з боку учасників фінансового ринку, постачальників матеріальних ресурсів і послуг. Адже навіть якщо підприємство втратить платоспроможність і збанкрутує, то висока частка власного капіталу дозволить погасити більшу частину зобов'язань.

Виходячи з такої логіки, показник фінансового левериджу і фінансової залежності ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” також знаходиться в нормативних межах і фіксує низьку залежність від зовнішніх постачальників фінансових ресурсів. Доцільно і надалі стежити за дотриманням прийнятного співвідношення між власним капіталом і позиковими засобами, що дозволяє отримати кращу оцінку кредитоспроможності, а значить і скоротити витрати, пов'язані із залученням додаткових фінансових ресурсів на платній основі. На кожну гривню власного капіталу ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” припадає 1,55 гривень пасивів. У ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” було на момент складання звітності 0,55 гривень зобов'язань на кожну гривню власного.

Індикатор маневреності власного капіталу свідчить про високий рівень фінансової гнучкості цього джерела фінансування активів підприємства. На кінець 2020 р. значення дорівнює 81%.

У своїй політиці залучення зобов'язань в якості джерел фінансування, як можна судити із показника короткострокової заборгованості, підприємство робить акцент на короткострокових боргах, що дозволяє залишатися більш маневреним, залучати і платити за кошти лише в разі потреби. З іншого боку, якщо підприємству буде обмежено доступ до такої короткострокової заборгованості, то воно не зможе забезпечити стійкість господарських процесів. Поточні зобов'язання формували 100% зобов'язань в

2020 р. У ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” було на момент складання звітності 0,55 гривень зобов'язань на кожну гривню власного.

Якщо індикатор автономії враховує вартість власного капіталу, то загальний коефіцієнт фінансової стійкості розраховується з додатковим елементом у вигляді довгострокових зобов'язань ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”. Значення цього показника в 2020 р. в розмірі 64% говорить про те, що ризик зупинки діяльності через недостатній обсяг короткострокових зобов'язань є високим протягом найближчого року.

Структура активів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” в 2020 р. вказує на високий рівень адаптивності, так як в разі необхідності підприємство зможе швидко перебудувати свої бізнес-процеси, вивільнити фінансові ресурси з тих активів, які не є перспективними і недостатньо продуктивними в мінливих умовах, з іншого боку, направити їх згідно з оновленою політикою формування активів. На кожну гривню необоротних активів було 7,19 гривень оборотних активів.

Таблиця 2.9

**Визначення типу фінансової стійкості ТЗОВ «23 РЕСТОРАНИ» в
2018 - 2020 рр., тис. грн.**

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,–		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Власний капітал та резерви	288,3	184,5	223,9	-103,8	39,4	-36	21,36	-22,34
Необоротні активи	159,3	35,1	42,4	-124,2	7,3	-77,97	20,8	-73,38
Власні оборотні кошти	129	149,4	181,5	20,4	32,1	15,81	21,49	40,7
Наявність власних оборотних коштів та довгострокових джерел для фінансування запасів	129	149,4	181,5	20,4	32,1	15,81	21,49	40,7

Продовження таблиці 2.9

Короткострокові зобов'язання	227,1	132,8	123,3	-94,3	-9,5	-41,52	-7,15	-45,71
Наявність власних обігових коштів, короткострокових та довгострокових джерел для фінансування запасів	356,1	282,2	304,8	-73,9	22,6	-20,75	8,01	-14,41
Загальна сума запасів	110,6	172,1	167,4	61,5	-4,7	55,61	-2,73	51,36
Надлишок (+), нестача власних обігових коштів для формування запасів	18,4	-22,7	14,1	-41,1	36,8	-223,37	-162,11	-23,37
Надлишок (+), нестача власних обігових коштів та довгострокових джерел для формування запасів	18,4	-22,7	14,1	-41,1	36,8	-223,37	-162,11	-23,37
Надлишок (+), нестача власних обігових коштів та короткострокових і довгострокових джерел для формування запасів	245,5	110,1	137,4	-135,4	27,3	-55,15	24,8	-44,03

Поточний стан фінансової стійкості можна охарактеризувати як «повністю стійке підприємство».

Структура і обсяг фінансових ресурсів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” є задовільними, так як у компанії достатньо власних джерел фінансування для формування запасів матеріальних ресурсів і забезпечення стабільності

виробничої і збутової роботи. Таким чином, поточний стан можна охарактеризувати як сильний. Надлишок власних оборотних коштів для цих цілей становив тис. грн.

Поточний рівень фінансової стійкості сформовано відносно низьким об'ємом запасів, а значить і меншим необхідним обсягом власних оборотних коштів для забезпечення їх формування. Як результат, ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” може накопичити матеріальні запаси за рахунок наявних у розпорядженні власних коштів, тому навіть в умовах зміни ситуації на фінансовому ринку та обмеження доступу до нього підприємству, воно все одно зможе забезпечити стабільність операційних процесів. Фінансове становище підприємства є стійким протягом 2020 р.

Таблиця 2.10

Динаміка інших показників платоспроможності ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”, що ґрунтуються на достатності грошового потоку

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, –		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Загальний ступінь платоспроможності, міс.	3,45	2,11	1,82	-1,34	-0,29	-1,63
Коефіцієнт заборгованості за кредиторською заборгованістю, міс.	1,89	1,72	1,82	-0,17	0,1	-0,07

Підприємству потрібен час тривалістю 1,82 місяців для погашення поточних і довгострокових зобов'язань за рахунок одержаних грошей від продажу товарів і послуг ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”. Виявлене зниження показника на 1,63 місяців вказує на деяке скорочення загальної платоспроможності.

Відсутній ризик підвищення вартості матеріальних ресурсів, послуг, що пов'язано з ростом платоспроможності ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” за кредиторською заборгованістю протягом 2018 - 2020 рр. Для виконання своїх зобов'язань підприємству потрібно на 0,07 місяців менше.

2.2. Механізм визнання доходів підприємства

Важливим завданням в системі обліку і оподаткування доходів підприємства є процес їх визнання.

В процесі господарських операцій підприємства з метою визнання доходу відповідно до вимог п. 5 П(С)БО 15 визначено дві обов'язкові умови:

- збільшення вартості активу або зменшення величини зобов'язання, що призводить до зростання суми власного капіталу (винятком є збільшення величини капіталу за рахунок здійснення внесків учасників підприємства);
- оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Проте, варто зауважити, що існують також особливості визнання доходу, що залежать від виду доходу.

Так, дохід (виручку) від реалізації продукції (або товарів, чи інших активів) визнають у разі наявності усіх представлених нижче умов (відповідно до вимог п. 8 П(С)БО 15):

- покупцеві повинні бути передані ризики, а також вигоди, що пов'язані із правом власності на таку продукцію (на товар, або із правом на інший актив);
- підприємство не повинно здійснювати надалі управління, а також не мати контролю за реалізованою продукцією (або реалізованими товарами, чи іншими активами);
- сума (величини, або вартість) доходу може бути достовірно визначена;
- існує впевненість у тому, що у результаті здійснюваної операції відбудеться збільшення величини економічних вигід підприємства, а сума витрат, пов'язаних із цією операцією, може бути достовірно визначена.

На підприємстві дохід не визнають, якщо проводиться обмін продукцією (товарами, або роботами, чи послугами й іншими активами), що є подібними за призначенням й мають однакову величину справедливої вартості.

Отриманий дохід, що пов'язаний із наданням послуг, на підприємстві визнають виходячи зі ступеня завершеності операцій із надання послуг підприємством на дату балансу, тоді, коли можна оцінити достовірно результат здійснюваної операції. На рівні підприємства визначено, що результат може бути достовірно оцінений за умови наявності усіх наведених нижче умов (які передбачено п. 10 П(С)БО 15):

- існує можливість достовірної оцінки доходу;
- виражена імовірність надходження економічних вигід від операції із надання послуг;
- існує можливість достовірної оцінки ступеня (рівня) завершеності надання послуг підприємством на дату балансу;
- існує можливість проведення достовірної оцінки суми понесених витрат, реалізованих в процесі надання послуг і витрат необхідних для їх завершення.

У випадку, коли надання послуг полягає у процесі виконання невизначеної кількості дій (чи певної кількості операцій) упродовж тривалого періоду часу, тоді величина доходу визначається шляхом рівномірного його нарахування за такий період (відповідно до вимог п. 12 П(С)БО 15). Винятком є ситуації, коли впровадження іншого методу краще визначає рівень (або ступінь) завершеності надання послуг.

У разі коли достовірно визначити величину доходу (або виручки) від надання послуг не є можливим, то його величину відображають у обліку в розмірі визначених витрат, що підлягають відшкодуванню (відповідно із вимогами п. 13 П(С)БО-15). Якщо ж при цьому ще й відсутня ймовірність відшкодування понесених витрат, тоді дохід узагалі не можна визнавати. Проте, якщо в подальшому суму доходу достовірно можна буде оцінити, то дохід визнають за такою оцінкою.

Отримані доходи підприємства після вирахування сум понесених витрат та податків, які належать о сплати трансформуються у прибуток підприємства, який воно може використовувати за різним призначенням.

Доходами підприємства не визнають ті суми, які отримуються від інших осіб (згідно із вимогами п. 6 П(С)БО 15), а саме:

- суму ПДВ, акцизів, та інших податків й обов'язкових платежів, які підлягають перерахуванню у бюджет й позабюджетні фонди;
- суму надходжень по договорах комісії, за агентським й іншим аналогічним договором сформованим на користь комітента, принципала тощо;
- суму попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
- суму завдатку отриманого під заставу чи у погашення позики, лише тоді, якщо це передбачено договором;
- надходження сум, що належать іншим особам;
- надходження сум від первинного розміщення цінних паперів;
- суму балансової вартості валюти.

На підприємстві дохід відображається в обліку в загальній сумі справедливої вартості активів, які отримано чи які підлягають отриманню (відповідно до вимог п. 21 П(С)БО 15). Суму доходу отриманого за бартерними контрактами визначають по справедливій вартості активів, робіт та послуг, які отримано чи підлягають отриманню, у сумі зменшеній або збільшеній відповідно на суму переданих чи отриманих грошових коштів і їх еквівалентів.

2.3 Склад доходів підприємства та особливості їх відображення в обліку

При організації облікової політики підприємство визначає структуру доходів та елементи витрат.

На підприємстві до структури доходів від основної діяльності підприємства включається:

- доходи від реалізації підприємством готової продукції;
- доходи від реалізації підприємством товарів;

- доходи від виконання підприємством робіт і послуг;
- доходи від виконання підприємством бартерних контрактів.

Нами проведено оцінку складу доходів підприємства. Визнані підприємством доходи класифікують у системі бухгалтерського обліку за наступними групами (відповідно до вимог п. 7 П(С)БО 15):

- дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- інші операційні доходи;
- фінансові доходи;
- інші доходи.

Схему облікового відображення доходів від операційної діяльності підприємства нами представлено на рисунку 2.1.

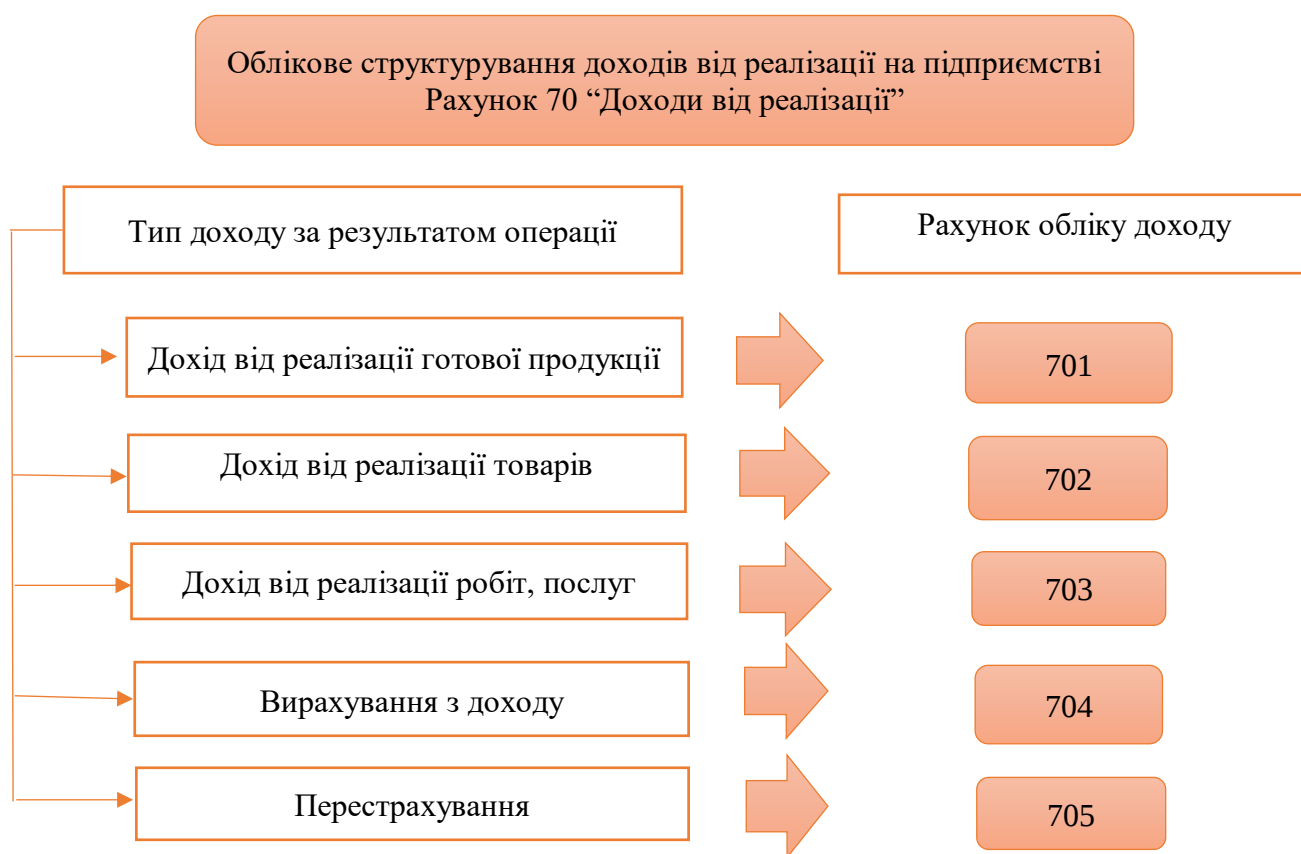

Рис. 2.1 Облікове структурування доходів від реалізації на підприємстві

Дохід (або виручка) від реалізації продукції (реалізації товарів, виконання робіт, надання послуг) являє собою суму загального доходу (суму виручки) від реалізації продукції, товарів, чи робіт або послуг:

- без вирахування підприємством наданих знижок,
- сум повернення раніше проданих товарів,
- суми непрямих податків і зборів (ПДВ, акцизного податку тощо).

Величина чистого доходу від реалізації підприємством продукції (товарів, або робіт чи послуг) являє собою вартість тієї ж виручки, проте уже очищену суму від:

- сум наданих знижок та непрямих податків і зборів,
- вартості повернених раніше проданих товарів,
- доходів, які належать за договорами комітентам (принципалам тощо).

–

Облікове структурування інших операційних доходів на підприємстві
Рахунок 71 “Інший операційний дохід”

Тип доходу за результатом операцій	Рахунок обліку доходу
Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	710
Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти	711
Дохід від реалізації інших оборотних активів	712
Дохід від операційної оренди активів	713
Дохід від операційної курсової різниці	714
Одержані штрафи, пені, неустойки	715
Відшкодування раніше списаних активів	716
Дохід від списання кредиторської заборгованості	717
Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів	718
Інші доходи від операційної діяльності	719

Рис. 2.2 Облікове структурування інших операційних доходів на підприємстві

Основною метою будь-якого комерційного підприємства є досягнення цілей, визначених власниками. Зазвичай вони полягають у генеруванні прибутку. Зниження власного капіталу ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” на 22,34% в 2018 - 2020 рр. свідчить як про нездатність досягати такої мети, так і про ослаблення фінансового потенціалу ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”. Обсяг власного капіталу ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” дорівнює 223,9 тис. грн. на кінець 2020 р. проти 288,3 тис. грн. в 2018 р.

Зниження обсягу доступних джерел фінансування на 32,63% ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” для формування активів підприємства за рахунок зменшення вартості власного капіталу (на 22,34%), так і короткострокових зобов'язань (на 45,71%) протягом 2018 - 2020 рр. обмежує можливості зростання і здійснення активної діяльності для збільшення своєї частки ринку.

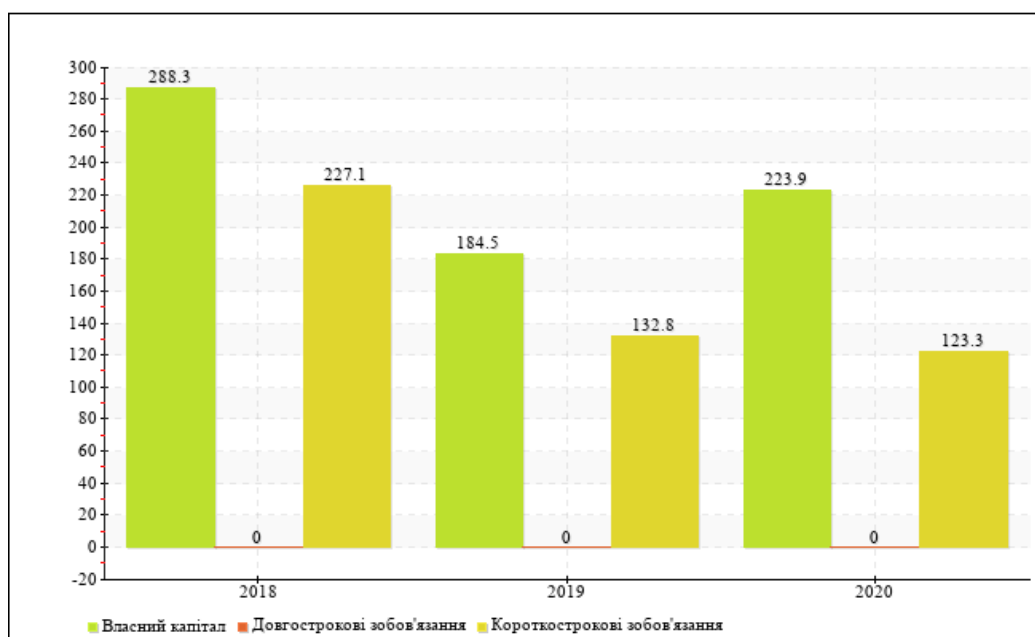

Рис. 2.3 Динаміка пасивів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”

Найбільш важливими факторами підвищення вартості залучених джерел фінансування ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” були:

- поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (+0,96%);
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування (+116,67%).

Найбільш важливими факторами зниження вартості залучених джерел фінансування ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” були:

- нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (-24%);
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (-56,06%);
- поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці (-7,48%);
- інші поточні зобов’язання (-100%).

ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” демонструє постійне зниження фонду накопиченого прибутку, що не дозволяє розвиватися, залучати додаткові кошти, а також поповнювати обіговий капітал. При цьому скорочення нерозподіленого прибутку призводить до посилення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансових ресурсів. Така динаміка вказує на неякісно побудовані бізнес-процеси.

ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” демонструє постійне зниження фонду накопиченого прибутку, що не дозволяє розвиватися, залучати додаткові кошти, а також поповнювати обіговий капітал. При цьому скорочення нерозподіленого прибутку призводить до посилення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансових ресурсів. З іншого боку, чистий прибуток в останньому періоді був додатнім, що може вказувати на бажання інвесторів і власників вивести частину зароблених коштів.

Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” підвищується. Неможливо сформулювати однозначний висновок про вплив такого процесу на фінансове становище підприємства без додаткового аналізу управлінської звітності. Справа в тому, що товарне кредитування і відстрочка платежу є зазвичай дешевим джерелом фінансування, що дозволяє поповнити обіговий капітал. Однак постачальники можуть оцінювати ризик несвоєчасного погашення зобов’язань підприємством і підвищувати ціну, що негативно позначиться на собівартості вироблених товарів і послуг. Тому доцільно і далі

використовувати товарні кредити і право відстрочки платежу за отриманими послугами, але з урахуванням інтересів постачальників.

Таблиця 2.11.

**Динаміка фінансових результатів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”
в 2018- 2020 рр., тис. грн.**

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, –		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	789	754,7	812,7	-34,3	58	-4,35	7,69	3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	237,2	141	150,7	-96,2	9,7	-40,56	6,88	-36,47
Валовий прибуток (збиток)	551,8	613,7	662	61,9	48,3	11,22	7,87	19,97
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	551,8	613,7	662	61,9	48,3	11,22	7,87	19,97
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	0,5	38	46,2	37,5	8,2	7 500	21,58	9 140
Витрати (дохід) з податку на прибуток	0,1	6,8	8,3	6,7	1,5	6 700	22,06	8 200
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	0,4	31,2	37,9	30,8	6,7	7 700	21,47	9 375
Разом доходи	789	754,7	812,7	-34,3	58	-4,35	7,69	3
Разом витрати	788,5	716,7	766,5	-71,8	49,8	-9,11	6,95	-2,79
Інші витрати	551,3	575,7	615,8	24,4	40,1	4,43	6,97	11,7

В 2018 р. ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” сформувало обсяг виручки в розмірі 789 тис. грн.

На кінець періоду дослідження (2020 р.) виручка становить 812,7 тис. грн., що на 3% більше показника на початок періоду аналізу. Це вказує на здатність підприємства діяти в складних економічних умовах, використовувати наявні конкурентні переваги, задовольняти потреби свого цільового сегменту ринку. Це призводить до того, що у підприємства залишається більше фінансових ресурсів для того, щоб покрити постійні і

змінні витрати, заохочувати ефективних співробітників, погашати фінансові зобов'язання, вирішувати інші оперативні та стратегічні завдання.

Про зниження ефективності господарських процесів на підприємстві свідчить чистий дохід, що зменшується швидшими темпами (3%), ніж собівартість (36,47% за 2018 - 2020 рр.). Важливо досягати протилежної ситуації, що дозволить формувати більш відчутний фінансовий результат ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”.

Валовий прибуток ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” був додатним на кінець 2020 р. і становив 662 тис. грн. проти 551,8 в 2018 р., що вказує на ефективні операційні процеси, які дозволяють створювати додану вартість в рамках щоденної діяльності трудового колективу. Як результат, залишаються додаткові фонди, які можуть використовуватися для здійснення управлінських витрат, витрат на збут, фінансових витрат.

Рішення менеджменту в сфері управління операційною діяльністю ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” були ефективними, так як спостерігається зростаюча на 19,97% сума прибутку від операційної діяльності, що вказує на наявність коштів для погашення фінансових зобов'язань і формування чистого прибутку.

Кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства є найбільш важливим індикатором, що свідчить про здатність підприємства створювати додану вартість, займати стійке ринкове становище за рахунок реалізації якісних бізнес-процесів. Чистий прибуток формується під впливом усіх управлінських рішень, які були зроблені протягом періоду аналізу, а також об'єктивних зовнішніх і внутрішніх процесів. Чистий прибуток ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” становить 0,4 тис. грн. в 2018 р.

Позитивна динаміка показника ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” говорить про здатність нарощувати обсяг залученого капіталу власників і міцно функціонувати протягом тривалого періоду часу на ринку.

Таблиця 2.12

Структура активів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” в 2018 - 2020 рр., %

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,–		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Основні засоби:	2,91	10,68	12,21	7,77	1,53	9,3
Інші необоротні активи	28	0,38	0	-27,62	-0,38	-28
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	30,91	11,06	12,21	-19,85	1,15	-18,7
Запаси	21,46	54,24	48,21	32,78	-6,03	26,75
Інша поточна дебіторська заборгованість	44,41	31,17	34,22	-13,24	3,05	-10,19
Гроші та їх еквіваленти	3,22	3,53	5,36	0,31	1,83	2,14
ОБОРОТНІ АКТИВИ	69,09	88,94	87,79	19,85	-1,15	18,7
БАЛАНС	100	100	100	0	0	0

Активи ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” склалися в кінці 2018 р. на 30,91% з необоротних та 69,09% з оборотних.

Важливими елементами оборотних активів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” були:

- запаси (частка дорівнює 21,46%)
- інша поточна дебіторська заборгованість (частка дорівнює 44,41%)
- гроші та їх еквіваленти (частка дорівнює 3,22%)

На кінець 2020 р. активи сформовані на 12,21% з необоротних та 87,79% з оборотних.

Наступні оборотні активи займали відчутну частину в балансі підприємства в 2020 р.:

- запаси (частка дорівнює 48,21%)
- інша поточна дебіторська заборгованість (частка дорівнює 34,22%)
- гроші та їх еквіваленти (частка дорівнює 5,36%)

У підприємства істотна частина фінансових ресурсів (12,21%) загрузла в основних засобах, які дозволяють створювати товари і послуги. Це означає, що в разі зміни ринкової кон'юнктури, зниження попиту на основні товари і

послуги, ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” не зможе швидко перебудувати свої виробничі і збутові процеси для адаптації. З іншого боку, це дещо знижує ризик зупинки діяльності через нездатність оплатити оренду за наступний місяць.

ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” характеризується прийнятною фінансовою гнучкістю, так як частка необоротних активів знижується, а частка оборотних активів знаходиться на більш високому рівні. Таким чином, якщо знизиться попит на продукцію і послуги підприємства, то необхідний короткий період часу для того, щоб реалізувати на ринку непродуктивні необоротні активи і направити виручені кошти в більш привабливі напрямки.

Таблиця 2.13

**Структура джерел фінансування ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”
в 2018 - 2020 рр., %**

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, –		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Зареєстрований (пайовий) капітал	3,88	6,3	5,76	2,42	-0,54	1,88
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	52,06	51,84	58,73	-0,22	6,89	6,67
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	55,94	58,15	64,49	2,21	6,34	8,55
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	20,24	31,55	30,33	11,31	-1,22	10,09
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1,28	2,62	0,84	1,34	-1,78	-0,44
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	0,47	0	1,5	-0,47	1,5	1,03
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	2,08	0	2,85	-2,08	2,85	0,77
Інші поточні зобов'язання	20	7,69	0	-12,31	-7,69	-20
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	44,06	41,85	35,51	-2,21	-6,34	-8,55
Баланс	100	100	100	0	0	0

Структура джерел фінансування активів формується під впливом вартості банківських кредитів на ринку, пропозицій товарного кредитування постачальниками, бажань власників, рішень менеджменту підприємства. В 2018 р. джерела фінансування ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” складаються з

короткострокових зобов'язань (44,06%), довгострокових зобов'язань (0%), власного капіталу (55,94%).

Частка власного капіталу ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” в джерелах фінансування активів була прийнятною, що свідчить про низький ризик втрати свого капіталу кредиторами.

На кінець 2020 р. джерела фінансування ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” склалися з короткострокових зобов'язань на 35,51%, з довгострокових зобов'язань на 0%, з власного капіталу на 64,49%.

Більшу частину джерел фінансування активів підприємства складають власні, що знижує залежність від зовнішніх кредиторів. Крім цього, підприємство виглядає більш надійним позичальником, так як інтереси банку або інших партнерів підприємства захищені в разі банкрутства.

При здійсненні фінансування активів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” найважливішу роль відігравали такі елементи власного капіталу:

- зареєстрований (пайовий) капітал (частка дорівнює 5,76%)
- нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (частка дорівнює 58,73%)

ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” демонструє істотну частку нерозподіленого прибутку в загальній структурі фінансування активів, що говорить про те, що компанії вдалося проводити ефективну діяльність протягом тривалого періоду часу, що і забезпечило приріст власного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку.

Зниження залежності від зовнішніх постачальників фінансових ресурсів призводить до зниження уразливості і боргового навантаження, але в той же час до менш повного використання наявного господарського, виробничого та збутового потенціалу підприємства. Тому якщо ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” характеризується досить високою маржею, то доцільно і далі залучати додаткові фінансові ресурси для інтенсифікації основної діяльності. На поточний момент частка довгострокових і короткострокових позикових коштів становить 35,51%.

Для підприємства важливо приділяти увагу відносинам з постачальниками та іншими кредиторами, так як кредиторська заборгованість формує істотну частку джерел фінансування активів. Важливо враховувати інтереси протилежної сторони, своєчасно виконувати зобов'язання згідно з раніше досягнутими домовленостями, що дозволить знизити вартість такого джерела фінансування.

Таблиця 2.14

**Динаміка чистих активів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ”
в 2018 - 2020 рр., тис. грн.**

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Необоротні активи	159,3	35,1	42,4	-124,2	7,3	-77,97	20,8	-73,38
Оборотні активи	356,1	282,2	304,8	-73,9	22,6	-20,75	8,01	-14,41
Короткострокові зобов'язання	227,1	132,8	123,3	-94,3	-9,5	-41,52	-7,15	-45,71
Всього чистих активів	288,3	184,5	223,9	-103,8	39,4	-36	21,36	-22,34

Фінансове становище власників ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” в 2018 - 2020 рр. послаблюється, так як після вирахування зобов'язань обсяг наявних чистих активів знижується на 22,34%. Таким чином, підприємство характеризується неефективною бізнес-моделлю.

Таблиця 2.15

**Аналіз капіталу ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” в розрізі тривалості
використання в 2018 - 2020 рр., тис. грн.**

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Постійний капітал	288,3	184,5	223,9	-103,8	39,4	-36	21,36	-22,34
Мобільні зобов'язання	227,1	132,8	123,3	-94,3	-9,5	-41,52	-7,15	-45,71

Демонстроване підприємством ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” скорочення постійної частини капіталу на 22,34% протягом 2018 - 2020 рр. вимиває необхідні фонди для стійкої діяльності в довгостроковій перспективі.

Виявлене зниження суми мобільних зобов'язань ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” на 45,71% протягом періоду 2018 - 2020 рр. скорочує обсяг доступного обігового капіталу, з іншого боку, призводить до зниження фінансових ризиків.

Таблиця 2.16

Динаміка доходів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” в 2018 - 2020 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	789	754,7	812,7	-34,3	58	-4,35	7,69	3

Як показано в таблиці, сукупна сума доходів ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” дорівнювала 812,7 тис. грн. в 2020 р., що вище значення 2018 р. на 3%.

Таблиця 2.17

Динаміка фінансового результату за видами діяльності ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” в 2018 - 2020 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Результат основної діяльності	551,8	613,7	662	61,9	48,3	11,22	7,87	19,97
Результат від іншої звичайної діяльності	- 551,3	- 575,7	- 615,8	-24,4	-40,1	4,43	6,97	11,7
Фінансовий результат до оподаткування	0,5	38	46,2	37,5	8,2	7 500	21,58	9 140

Таблиця 2.18

Факторний аналіз рентабельності

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,–		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Всього доходів	789	754,7	812,7	-34,3	58	-4,35	7,69	3
Всього витрат	788,6	723,5	774,8	-65,1	51,3	-8,26	7,09	-1,75
Чистий прибуток (поточний рік)	0,4	31,2	37,9	30,8	6,7	7 700	21,47	9 375
Витрати на гривню доходу	1	0,96	0,95	-0,04	-0,01	-4	-1,04	-5

Таблиця 2.19

Оцінка факторів рентабельності за п'ятифакторною моделлю

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,–		Відносний приріст (відхилення), %		
	2018	2019	2020	2019 / 2018	2020 / 2019	2019 / 2018	2020 / 2019	2020 / 2018
Чистий прибуток	0,4	31,2	37,9	30,8	6,7	7 700	21,47	9 375
Власний капітал	288,3	184,5	223,9	-103,8	39,4	-36	21,36	-22,34
ЕВТ	0,5	38	46,2	37,5	8,2	7 500	21,58	9 140
ЕВІТ	0,5	38	46,2	37,5	8,2	7 500	21,58	9 140
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	789	754,7	812,7	-34,3	58	-4,35	7,69	3
Активи	515,4	317,3	347,2	-198,1	29,9	-38,44	9,42	-32,63

Спостерігається підвищення кінцевого фінансового результату ТОВ “23 РЕСТОРАНИ” на 45,7 тис. грн. протягом 2018 - 2020 рр. Основними факторами є результати основної діяльності (на 110,2 тис. грн.).

Висновки до Розділу 2

Аналізуючи фінансовий стан підприємства, можна зробити висновки про успішну політику та задовільний фінансовий стан.

Структура активів ТОВ «23 РЕСТОРАНА» у 2020 році демонструє високий ступінь адаптивності. У разі потреби підприємство зможе швидко реорганізувати свої бізнес-процеси та звільнити мінливі умови фінансових ресурсів від активів безперспективно та продуктивно. З іншого боку, вони надсилаються відповідно до оновленої стратегії формування активів. Необоротні активи на одну гривню еквівалентні 7,19 грн оборотним активам.

Підприємству потрібен час тривалістю 1,82 місяців для погашення поточних і довгострокових зобов'язань за рахунок одержаних грошей від продажу товарів і послуг ТОВ «23 РЕСТОРАНИ». Виявлене зниження показника на 1,63 місяців вказує на деяке скорочення загальної платоспроможності.

Відсутній ризик підвищення вартості матеріальних ресурсів, послуг, що пов'язано з ростом платоспроможності ТОВ «23 РЕСТОРАНИ» за кредиторською заборгованістю протягом 2018 - 2020 рр. Для виконання своїх зобов'язань підприємству потрібно на 0,07 місяців менше.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Сучасний підхід до відображення в обліку операцій із формуванням доходів підприємства та стратегічні аспекти удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління активами

З метою відображення в системі бухгалтерського обліку доходів від реалізації підприємством готової продукції, чи товарів, виконаних робіт і наданих послуг призначено пасивний рахунок 70 «Доходи від реалізації».

В системі обліку на підприємстві рахунок 70 «Доходи від реалізації» відповідно до положень Інструкції про застосування Плану рахунків № 291 має наступні субрахунки:

- 70.1 «Дохід від реалізації готової продукції»;
- 70.2 «Дохід від реалізації товарів»;
- 70.3 «Дохід від реалізації робіт і послуг»;
- 70.4 «Вирахування з доходу»;
- 70.5 «Перестраховування»

В системі рахунків обліку за кредитом субрахунків 701-703 на підприємстві відображають суми одержання доходів, за дебетом відображають належну суму непрямих податків (та суму акцизного податку, і податку на додану вартість та інших, передбачених законодавством) та суму списання їх у порядку закриття їх на рахунок 79 «Фінансові результати».

На підприємстві узагальнюють інформацію про доходи від реалізації готової продукції на субрахунку 70.1 «Дохід від реалізації готової продукції».

Методику облікового відображення операцій з формування доходів (виручки) від реалізації продукції нами представлено у таблиці 3.1. Представлено порядок формування доходів підприємства у випадку, якщо

першою подією виступає відвантаження продукції, та у випадку, якщо першою подією виступає отримання попередньої оплати.

В діяльності підприємства існують операції, які сприяють формуванню доходів від реалізації товарів із використанням фіскального чеку. Відповідно до Закону №533-IX як для юридичних осіб так і для ФОП – платників єдиного податку 2, 3 та 4 групи на сьогодні запроваджено певні етапи обов'язкового використання РРО. Більш доцільним є впровадження Програмних РРО (ПРРО). На сьогодні можуть використовувати ПРРО усі суб'єкти господарювання на одному рівні із класичними РРО.

Варто зауважити, що один господарюючий суб'єкт може використовувати у діяльності ПРРО поряд із використанням класичних РРО. Законодавчо це не заборонено. У випадку, якщо господарюючий суб'єкт приймає рішення використовувати у діяльності ПРРО замість апаратного засобу, то реєстрацію апаратного РРО необхідно скасувати.

Таблиця 3.1

Суб'єкти господарювання, які повинні використовувати РРО

На даний момент і надалі	З 1 січня 2021 р. додаються ФОПи, які	З 1 квітня 2021 р.
платники податку 2 та 3 групи, в яких сума доходу за календарний рік більша 1 млн. грн (з першого числа кварталу, який настає після моменту такого перевищення)	продають товари чи послуги через Інтернет	застосовують всі платники єдиного податку 2-4 груп
що продають «технічно складні» вироби, що підлягають гарантованому ремонту	надають платні послуги у сфері охорони здоров'я;	
реалізують лікарські засоби та вироби медичного призначення	пункти валют, АЗС	
	реалізують ювелірні вироби, вживані товари, запчастини до авто, текстиль (крім реалізації за готівкові кошти на ринках)	
	працюють у сфері громадського харчування	
	надають готельні, туристичні послуги	

Варто відмітити, РРО можуть не використовувати такі господарюючі суб'єкти:

- 1) платники єдиного податку 1 групи;
- 2) платники 2-4 груп із сумою доходу менше 1 млн гривень на рік терміном до 1 січня 2021 р. (винятком є виключення, вказані нами у таблиці вище).

Терміном із 01 серпня 2020 р. дозволяється на законодавчому рівні користуватись:

- апаратним РРО,
- програмним РРО.

Тобто, для цього може бути використана програма чи додаток на смартфон, на планшет, чи на комп'ютер, що надає можливість сформувати відповідний розрахунковий документ з будь-якого пристрою.

Для відображення доходів в системі обліку використовують субрахунок 70.2 «Дохід від реалізації товарів» підприємства, що здійснюють операції з торгівлі та узагальнюють інформацію про величину доходів від реалізації товарів.

Підприємства і організації, які виконують роботи та надають послуги, або узагальнюють інформацію про величину доходів від реалізації робіт і послуг, та про результати зміни вартості резервів незароблених премій на субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг».

Система аналітичного обліку доходів від реалізації відображають за видами (або за групами) продукції, товарів, робіт, послуг, та за регіонами збуту чи іншими напрямками, які визначені підприємством.

Доходом платника єдиного податку для юридичної особи є будь-який дохід, включаючи дохід представництв, філій, відділень такої юридичної особи, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній п. 292.3 Податкового Кодексу України.

Відповідні норми встановлені у пп. 2 п. 292.1 Податкового Кодексу України.

Визначення доходу у платника 4 групи спрощеної системи оподаткування здійснюється для цілей оподаткування єдиним податком та для надання права суб'єкту господарювання зареєструватися платником єдиного податку та/або перебувати на спрощеній системі оподаткування (п. 292.14 Податкового Кодексу України).

Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг).

Для платника єдиного податку третьої групи, який є платником податку на додану вартість, датою отримання доходу є дата списання кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності.

Для платника єдиного податку третьої групи – юридичні особи датою отримання доходу також є дата відвантаження товарів (виконання робіт, надання послуг), за які отримана попередня оплата (аванс) у період сплати інших податків і зборів, визначених ПКУ (п. 292.6 ПКУ).

Отже, оподатковані кошти є прибутком підприємства, тобто власними коштами платника єдиного податку третьої групи – юридичної особи, які залишаються у розпорядженні підприємства.

Враховуючи вищевикладене, кошти, які після оподаткування переведені з рахунку платника єдиного податку третьої групи – юридичної особи на рахунок того ж платника в іншому банку, не підлягають повторному оподаткуванню єдиним податком.

Виходячи з того, що об'єктом оподаткування єдиним податком платника четвертої групи спрощеної системи оподаткування є земельні ділянки, то варто зауважити, що площі земельних ділянок, щодо яких договори оренди не укладені або укладені, але не зареєстровані у

встановленому порядку, не включаються до об'єкта оподаткування єдиним податком.

Об'єктом оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи є:

- площа сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень);
- площа земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ), що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому у користування, у тому числі на умовах оренди.

Умови визнання об'єкта оподаткування визначено нормами п. 292-1.1 Податкового Кодексу України.

Відповідно до пп. 298.8.1 Податкового Кодексу України сільськогосподарські товаровиробники для переходу на спрощену систему оподаткування або щорічного підтвердження статусу платника єдиного податку 90 подають не пізніше 20 лютого поточного року контролюючому органу за своїм місцезнаходженням та/або за місцем розташування земельних ділянок перелік документів, зокрема відомості (довідку) про наявність земельних ділянок.

У відомостях (довідці) про наявність земельних ділянок зазначаються дані про кожний документ, що встановлює право власності та/або користування площею сільськогосподарських угідь рілля сіножаті пасовища багаторічні насадження площа земель водного фонду внутрішні водойми озера ставки водосховища що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника що надана йому у користування у тому числі на умовах оренди Об'єкти оподаткування платника єдиного податку 4-ї групи спрощеної системи оподаткування 91 земельними ділянками, у тому числі про кожний договір оренди земельної частки (паю).

Земельні відносини в Україні регулюються Земельним кодексом України від 25.10.2001 р. №2768-III.

У відповідності із вимогами статті 125 - 126 Земельного Кодексу України встановлено, що право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають із моменту державної реєстрації цих прав. Права власності, користування земельною ділянкою оформлюються відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Згідно зі вимогами ст. 6 Закону України від 06.10.1998 р. №161-XIV «Про оренду землі» зі змінами право оренди земельної ділянки підлягає державній реєстрації відповідно до закону.

Водночас використання земельних ділянок без належного оформлення прав, включаючи право оренди, є порушенням норм земельного законодавства (згідно із вимогами ст. 211 ЗКУ).

При цьому повноваження із здійснення контролю за дотриманням земельного законодавства делеговано виконавчим органам сільських, селищних, міських рад (п. 1 п. «б» ч. 1 ст. 33 Закону України від 21.05.1997 р. №280/97- ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» зі змінами).

Отже, площі земельних ділянок щодо яких договори оренди не укладені або укладені, але не зареєстровані у встановленому чинним законодавством порядку, не включаються до об'єкта оподаткування єдиним податком.

Платники єдиного податку четвертої групи відповідно до вимог пп. 295.9.2 Податкового Кодексу України сплачують єдиний податок щоквартально впродовж 30 календарних днів, які настають за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу, у таких розмірах:

- у I кварталі – 10 відсотків;
- у II кварталі – 10 відсотків;
- у III кварталі – 50 відсотків;
- у IV кварталі – 30 відсотків.

На практиці, коли юридичні особи, що були реорганізовані шляхом приєднання чи були утворені впродовж року шляхом злиття або є у спосіб перетворення в звітному податковому періоді, в тому числі за набуті ними площі нових земельних ділянок, вперше сплачують податок впродовж 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (або звітного) кварталу, у якому відбулося таке обрання (чи перехід), в якому відбулося утворення (або виникнення права на земельну ділянку), а надалі – сплата податку відбувається у порядку, визначеному п. 295.9.2 Податкового Кодексу України.

3.2. Формування доходів підприємства в умовах трансфертного ціноутворення

Державною податковою службою передбачено, що платники податків, які в процесі своєї діяльності здійснюють контрольовані операції, повинні складати й зберігати свою документацію із трансфертного ціноутворення за кожний звітний період.

Про такий підхід при формуванні доходів підприємств, які здійснюють операції в сфері трансферного ціноутворення встановлено норми відповідно вимог пп. 39.4.3 п. 39.4 ст. 39 Податкового кодексу України.

У випадку формування запиту центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, протягом 30 календарних днів з дня отримання запиту платники податків подають документацію із трансфертного ціноутворення відносно контрольованих операцій, що зазначаються в запиті. Документація із трансфертного ціноутворення платником податків подається до контролюючого органу, який зазначено в запиті (відповідно до вимог пп. 39.4.4 п. 39.4 ст. 39 ПКУ).

Такий запит надсилають податкові органи не раніше 01 жовтня року, що настає за календарним роком, в якому таку контрольовану операцію (або операції) було здійснено (що і зазначено у пп. 39.4.5 п. 39.4 ст. 39 ПКУ).

Згідно із вимогами пп. 39.4.6 п. 39.4 ст. 39 ПКУ документація із трансфертного ціноутворення підприємства (це має бути сукупність усіх документів, чи єдиний документ, який складений в довільній формі) повинна у собі містити наступну інформацію:

1) дані про особу (осіб), яка є стороною контрольованої операції, та про пов'язаних осіб платника податків (у звітному періоді, в якому здійснювалася контрольована операція, та на момент подання документації), а саме:

- контрагента (контрагентів) контрольованої операції;
- фізичних осіб, які є кінцевими бенефіціарними власниками (контролерами) платника податків (за наявності);
- осіб, які безпосередньо (опосередковано) володіють корпоративними правами платника податків у розмірі 25 і більше відсотків;
- осіб, корпоративними правами яких у розмірі 25 і більше відсотків безпосередньо (опосередковано) володіє платник податків.

Дані повинні бути достатніми, щоб дати змогу ідентифікувати таких пов'язаних осіб (при цьому, також включаючи найменування держав (територій), податковими резидентами яких виступають такі особи, код особи, що встановлений у державі (країні) їх реєстрації), а також розкривати інформацію щодо критеріїв які дають можливість визнати таких осіб пов'язаними.

2) загальний опис діяльності групи компаній (включаючи материнську компанію та її дочірні підприємства), у тому числі:

- організаційну структуру такої групи,
- опис господарської діяльності цієї групи,
- політику трансфертного ціноутворення,
- інформацію про осіб, яким платник податків надає місцеві управлінські звіти (назва держави, на території якої такі особи утримують свої головні офіси);

3) опис структури управління платника податків, схема його організаційної структури із зазначенням загальної кількості працюючих осіб та в розрізі окремих підрозділів платника податків станом на дату операції або на кінець звітного періоду;

4) опис діяльності та стратегії ділової активності, що провадиться платником податків, зокрема:

- економічні умови діяльності,
- аналіз відповідних ринків товарів (робіт, послуг), на яких проводить свою діяльність платник податків,
- основні конкуренти;

5) відомості про участь платника податків в реструктуризації бізнесу чи передачі нематеріальних активів у звітному або попередньому році із поясненням аспектів таких операцій, що вплинули чи впливають на діяльність платника податків;

6) опис контрольованої операції разом із зазначенням ланцюга постачання (тобто процесу створення вартості) товарів (робіт, послуг) в контрольованій операції;

7) опис товарів (або робіт, послуг), включаючи:

- їх фізичні характеристики,
- якість і репутацію на ринку,
- країну походження,
- виробника,
- наявність товарного знаку,
- іншу інформацію, пов'язану із якісними характеристиками товару (роботи, послуги).

Опис операцій з придбання робіт (послуг), нематеріальних активів, інших предметів господарських операцій, відмінних від товарів, має містити:

- обґрунтування економічної доцільності (економічної вигоди, що отримується в результаті здійснення контрольованої операції);

- наявності ділової мети їх придбання;

8) відомості про фактично проведені розрахунки в контрольованій операції (включаючи суму та валюту платежів, дата платежів, платіжні документи);

9) чинники, які вплинули на формування й встановлення ціни (зокрема бізнес-стратегії сторін операції (за наявності), які істотно впливають на величину ціни товарів (робіт, послуг);

10) функціональний аналіз здійсненої контрольованої операції:

- відомості про функції осіб, які є сторонами (або беруть участь) в контрольованій операції,
- про використані ними активи, що пов'язані із такою контрольованою операцією,
- економічні (комерційні) ризики, що ці особи враховували в процесі здійснення контрольованої операції;

11) економічний та порівняльний аналіз:

- сума отриманих доходів (прибутку), та/або сума понесених витрат (тобто збитку) унаслідок здійснення конкретної контрольованої операції, величина рівня рентабельності;
- обґрунтування вибору методу, що застосовано в процесі визначення відповідності умов контрольованої операції до принципу «втягнутої руки», та величини фінансового показника згідно із пп. 39.3.2.5 пп. 39.3.2 п. 39.3 ст. 39 ПКУ і сторони, що досліджувалася згідно із пп. 39.3.2.7 пп. 39.3.2 п. 39.3 ст. 39 ПКУ;
- обґрунтування вибору й інформація про зіставні операції (й зіставних осіб) та джерела інформації, що використовувались для проведення аналізу;
- обґрунтування використання в процесі визначення діапазону рентабельності у відповідності із пп. 39.3.2.8 пп. 39.3.2 п. 39.3 ст. 39 ПКУ інформації впродовж декількох податкових періодів (чи

років) й розрахунок середньозваженого значення показника рівня рентабельності;

- розрахунок діапазону цін (рентабельності ціни);
- опис й розрахунок проведених коригувань у відповідності із пп. 39.2.2.1 пп. 39.2.2 п. 39.2 ст. 39 ПКУ.

Фінансові показники, які використовувались в процесі розрахунку показників рівня рентабельності контрольованої операції, повинні бути підтвердженими даними бухгалтерського обліку й фінансової звітності сторони контрольованої операції, які досліджувалась згідно із пп. 39.3.2.7 пп. 39.3.2 п. 39.3 ст. 39 ПКУ.

У разі коли стороною контрольованої операції проводиться постачання (або продаж) товарів, робіт, послуг, інших предметів по контрольованих операціях декільком особам, й з метою встановити відповідність умов контрольованих операцій до принципу «витягнутої руки»:

- проводяться порівняння показника рівня рентабельності такого постачальника,
- документація повинна містити опис алгоритму про розподіл витрат постачальника, понесених для здійснення даних операцій, що враховуються в процесі розрахунку показника рентабельності.

Даний опис повинен містити інформацію стосовно:

- економічного обґрунтування вибору алгоритму розподілу витрат,
- методик його застосування,
- фактичний розрахунок, здійснений у відповідності до обраної методики;

12) відомості про проведене платником податку самостійного або пропорційного коригування податкової бази і сум податку у відповідності до вимог пп. 39.5.4 і 39.5.5 п. 39.5 ст. 39 ПКУ (у разі його проведення);

13) якщо платник входить до міжнародної групи компаній додатково подаються:

- копії істотних внутрішньо-групових угод, які впливають на механізм ціноутворення у контрольованій операції;
- копії договорів про здійснення попереднього узгодження ціноутворення, та податкових роз'яснень компетентних органів держав (територій), які застосовуються в угодах між учасниками міжнародної групи компаній відносно контрольованої операції й у підготовці яких участі не брав центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну податкову політику;

14) копія аудиторського висновку відносно бухгалтерської (або фінансової) звітності платника податків впродовж звітного періоду (звітні періоди), по яких подається документація із трансфертного ціноутворення (у ситуації, якщо його наявність є обов'язковою для платника податків);

15) копії договорів (або контрактів) або будь-які додатки до них, згідно яких здійснювалась контрольована операція.

3.3 Оподаткування доходів підприємства: звітування за результатами діяльності

Звітним документом про отримані доходи підприємства перед контролюючими органами є декларація з податку на прибуток.

Декларацію з податку на прибуток за 2019 рік подають:

- всі платники податку на прибуток (із врахуванням тих, що мають дохід більше 20 млн грн, а також ті, що отримали бухгалтерський дохід за 2019 рік у розмірі не більш ніж 20 млн грн, в т. ч. сільськогосподарські товаровиробники) (відповідно до вимог п. 137.4, п. 137.5 Податкового Кодексу України, лист ДФСУ від 11.01.2018 р. № 105/6/99-99-15-02-02-15/ПК);

- новостворені підприємства (ті що зареєстровані у 2019 році) - платники податку на прибуток (пп. «а» п. 137.5, пп. 137.4.2 Податкового Кодексу України) (за період, починаючи від дати реєстрації до кінця року);
- резиденти України (зокрема, це неприбуткові організації, платники єдиного податку, крім звичайних фізичних осіб (Узагальнююча консультація від 26.04.2019 р. № 181), що виплачували оподатковувані доходи нерезидентам-юридичним особам в 2019 році а також, відповідно, і зобов'язані заповнити додаток ПН і рядок 23 декларації.

Платник податку на прибуток в ситуації переходу на спрощену систему оподаткування посеред року подає податкову Декларацію із податку на прибуток за визначений звітний період, що передує кварталу, із якого переходить він на спрощену систему оподаткування, впродовж 40 календарних днів, які настають за останнім календарним днем у звітному (податковому) періоді.

Тим часом, платник податку на прибуток, що використовує базовий звітний (тобто податковий) період рік, в ситуації переходу на спрощену систему оподаткування посеред року Податкову декларацію з податку на прибуток підприємств подає зазначаючи у полі 2 «Звітний (податковий) період» одночасно вказуючи:

- відповідний звітний період, який передує кварталу, із якого переходить він на спрощену систему оподаткування (наприклад, I квартал, півріччя, три квартали);
- базовий звітний період квартал.

У випадку, коли підприємство перейшло на єдиний податок в період із початку року – наприклад із 01.01.2020, тоді за 2019 рік має воно подати декларацію із податку на прибуток у термін 60 днів.

Важливим аспектом є визначення термінів звітування. Так, з 01.01.2018 термін звітування за рік - визначено для всіх однаковим. Річну декларацію податку на прибуток платники, незалежно від того, скільки раз на рік вони звітують (раз на рік чи подавали декларації щокварталу), подають впродовж

60 днів, що ідуть за звітним роком. Такі терміни визначено в пп. 49.18.6 і п. 49.19 Податкового кодексу України.

Тому, Декларацію з податку на прибуток за 2019 рік підприємства подавали не пізніше 2 березня 2020 року (відповідно до вимог п. 137.4, п. 137.5, пп. 49.18.6, п. 49.19 Податкового кодексу України).

Платники податку на прибуток, що надіслають паперову декларацію поштою, мають зробити це у термін, не пізніше ніж за 5 днів до завершення строку подання. Сформований лист із декларацією необхідно надсилати із повідомленням про вручення та описом вкладення.

Неприбуткові організації проводять звітування за підсумками року й подають Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації (за формою затвердженою наказом Мінфіну від 17.06.2016 р. № 553, у редакції наказу від 28.04.2017 р. № 469). Термін подання декларації з податку на прибуток для неприбуткових організацій за 2019 рік було не пізніше 2 березня 2020 року (відповідно до вимог пп. 133.4.7, пп. 49.18.3 Податкового кодексу України).

Структура та форма Декларації з податку на прибуток підприємства в Україні є уніфікованою та затверджена наказом Міністерством фінансів України від 20.10.2015 р. № 897.

Міністерством фінансів України наказом сформованим від 14.11.2019 р. №481 затверджено зміни до Декларації із податку на прибуток. Декларацію привели у відповідність до вимог чинних норм Податкового кодексу України. Виходячи із структури декларації з податку на прибуток, даним наказом внесено зміни до основної частини декларації в частині опису рядка 26, та у частині відміток про подання додатків, а також в частині до додатків РІ, ПН, ВП а також впроваджено новий додаток - ПП (який стосується податкових пільг).

Наказ набрав чинності із дня офіційного його опублікування (тобто, із 20.12.2019), винятком були окремі зміни, зокрема такі, що стосуються 83

доповнення декларації додатком ПП (оскільки вони набирають чинність із 1 січня 2020 року).

Відповідно до вимог п. 46.6 Податкового кодексу України нову форму декларації слід подавати із наступного періоду після її оприлюднення, тобто подавати уже за I квартал 2020 року, а для суб'єктів господарювання, які подають річну декларацію - за 2020 рік.

Додаток ПП подаватись почав вперше починаючи зі звітних періодів 2020 року» (Відповідно до листа ДПСУ № 757/7/99-00-07-02-01-07 від 16.01.2020 р.).

Специфічним є звітний документ неприбуткових організацій, які використовують форму Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, яку затверджено наказом Міністерства фінансів України від 17.06.2016 р. № 553, в редакції наказу від 28.04.2017 р. № 469.

Подання розрахунку сум податкових зобов'язань із нарахованого податку на прибуток нерезидентів, що провадять діяльність на території України через відкриті ними постійні представництва, здійснюють відповідно до форм, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 13.06.2016 р. № 544.

Подання звітної декларації з податку на прибуток за 2019 рік має свою специфіку у 2020 році.

Під час подання підприємством Декларації з податку на прибуток підприємства за 2019 рік до контролюючого органу усі платники податку на прибуток разом із документом декларації подають фінансову звітність (відповідно до вимог п. 46.2 ПКУ). Фінансову звітність виступає додатком до Податкової декларації із податку на прибуток та є невід'ємною її частиною.

У таблиці, яка розміщена під основною частиною декларації з податку на прибуток діючої на сьогодні форми слід ставити відмітку «+» про подання відповідної форми (форм) фінансової звітності. Таке правило зазначено у виносці 12 до Декларації, де зазначено: «Фінансова звітність, яка складається платниками податку на прибуток, виступає додатком до Податкової

декларації з податку на прибуток підприємств й слугує її невід'ємною частиною. У відповідних клітинках проставляється позначка «+».

У 2020 році до Декларації, в оновленій формі ще додалася відмітка про те, за якими стандартами ведуть облік: МСБО чи П(С)БО.

Існує обов'язок подавати декларацію у електронному вигляді та діє він для платників податку на прибуток, що належать до групи великих і середніх підприємств. Така вимога прописана в п. 49.4 Податкового кодексу України.

Фактично декларацію із податку на прибуток в паперовому вигляді можуть подавати лише: мікропідприємства та малі підприємства.

На сьогодні діє окрема норма відносно подання усіма платниками ПДВ декларацій із ПДВ у електронній формі (абз. 2 п. 49.4 ПКУ).

Подання податкової звітності із податку на прибуток у електронному вигляді відбувається за електронними кодами форм.

Ідентифікатор форми електронного вигляду є на веб-сайті ДПСУ за шляхом: «Головна > Електронна звітність > Платникам податків про електронну звітність > Інформаційно-аналітичне забезпечення > Реєстр форм електронних документів
https://tax.gov.ua/data/material/000/006/58768/Forms_deklar.htm».

Звітна форма оподаткування доходів підприємства «Декларація з податку на прибуток підприємства» містить додатки, на сьогодні їх 10, а з додатком ПП уже 11 (цей додаток подають лише зі звітних періодів 2020 року):

АВ - Розрахунок авансового внеску з податку на прибуток підприємств на суму виплачених дивідендів (прирівняних до них платежів);

ЗП - Зменшення нарахованої суми податку;

ПН - Розрахунок (звіт) податкових зобов'язань нерезидентів, якими отримано доходи із джерелом їх походження з України 1). Розрахунок прибутку від операцій із безпроцентними (дисконтними) облігаціями чи казначейськими зобов'язаннями;

ТЦ - Самостійне коригування податкових зобов'язань платника податку з метою трансфертного ціноутворення;

ВП - Розрахунок податкових зобов'язань за період, у якому виявлено помилку(и);

РІ - Різниці;

ПЗ - Розрахунок прибутку, що звільняється від оподаткування (таблиця 1). Підстави для застосування пільги;

АМ - Інформація щодо нарахованої амортизації;

ЦП - Розрахунок фінансового результату від операцій із цінними паперами;

ФЗ - Фінансова звітність.

Три із вище перелічених додатків (а саме додатки: АМ, ЦП і ТЦ) виступають додатками до додатка РІ. Тому їх дані не переносяться напряму до рядків декларації, але відображають у додатку РІ, та уже через нього переносяться у рядок 03 РІ декларації треба зазначити в окремому полі. Інформаційне повідомлення про наявність додатків до Декларації нами представлено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

**Інформаційне відображення наявності додатків у Декларації з
податку на прибуток підприємства**

Наявність додатків	АВ	ЗП	ПН	ТЦ	ВП	РІ	ПЗ	АМ	ЦП	ФЗ

У відповідних клітинках таблиці у Декларації проставляють позначка «+», крім клітинки під літерами «ПН», в якій зазначають певну кількість поданих додатків «ПН» до декларації.

Платники податку на прибуток підприємств, що здійснювали самостійне коригування відповідно до вимог ст. 39 р. І Податкового Кодексу України заповнюють Додаток ТЦ.

Висновки до Розділу 3

На практиці, якщо протягом періоду податкового декларування відбувається злиття, реорганізація, утворення або перетворення юридичної особи, у тому числі за площею нової землі, податок сплачується вперше протягом 30 календарних днів з останнього календарного дня податкового (або звітного) кварталу, в якому відбулися такі зміни (або переходи), утворилися (або виникли права на землю), та – податки сплачуються в порядку, визначеному п. 295.9.2. Податкове законодавство України.

В Україні уніфіковано облік та оподаткування податку на прибуток підприємств. При визначенні бази оподаткування використовується метод нарахування доходів і витрат. Об'єктом оподаткування податком на прибуток є дохід звітного періоду, який визначений ПКУ, за вирахуванням обсягу виконаних робіт, наданих послуг та інших витрат протягом звітного періоду. ПКУ визначає доходи та витрати, які не включаються в об'єкт оподаткування, а також витрати подвійного призначення.

Враховуючи, що для розрахунку об'єктів оподаткування використовуються дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності, платники податку на прибуток підприємств повинні подати звітність податкового (звітного) періоду, визначеного ПКУ, а також проміжну чи річну фінансову звітність незалежно від того, як відображені показники в таку фінансову звітність.

ВИСНОВКИ

В процесі проведеного нами дослідження під час написання даної роботи було сформовано висновки:

1. Основною метою створення та функціонування підприємства є прибуток. Отриманий підприємством дохід трансформується у прибуток після вирахування понесених витрат та суми нарахованих податків виступає показником ефективності роботи суб'єкта господарювання. Тому, питання особливостей формування доходів підприємства, їх визнання, облікового відображення та оподаткування в умовах стрімких нормативно-правових змін податкового законодавства та із впровадженням Міжнародних стандартів фінансової звітності є дуже актуальним та потребує постійного дослідження.

2. Підприємства в процесі своєї господарської діяльності намагаються підвищувати величину доходу за рахунок збільшення обсягів та оборотів від виробництва продукції, та її реалізації поряд із зниженням величини витрат на її виробництво. Дії підприємства в такому напрямку мають позитивний вплив на напрямок розвитку підприємства, оскільки спрямовані на здорову конкуренцію та досягнення і стратегічної мети підприємництва, і на задовольняються суспільних потреб.

При формуванні облікової політики підприємства важливим етапом є встановлення класифікаційних характеристик доходів підприємства та визначення видів діяльності підприємства. На підприємстві для цілей бухгалтерського обліку і з метою формування фінансової звітності вся сукупність доходів, а також і витрат, як елементу фінансового результату діяльності підприємства класифікується за видами діяльності.

3. В системі оподаткування доходів юридичних та фізичних осіб досить велику роль відіграє сформована теоретична концепція трактування доходу. Вивчаючи погляди зарубіжних і вітчизняних економістів-дослідників, їх теоретичні та методологічні напрацювання, а також узагальнюючи практику

стягнення податків впродовж тривалого часу в Україні та за кордоном відмічено відсутність єдиного та загальноприйнятого тлумачення терміну «дохід». Відмінності в понятті самої сутності доходу як певної економічної категорії мікроекономіки слугує першопричиною появи різноманіття підходів до системи оподаткування доходів юридичних і фізичних осіб в різних країнах, і також триваючої еволюції безпосередньо форм оподаткування.

Дослідження особливостей обліку та оподаткування доходів підприємства проводилось нами на базі приватного підприємства «23 ресторани», яке зареєстроване за адресою м. Івано-Франківськ, площа Міцкевича 6.

Головною метою із якою було створено дане підприємство, є отримання прибутку та створення робочих місць.

Основним видом діяльності даного підприємства 56.10 Ресторани та послуги з доставки продуктів харчування. До інших видів також належать:

- 46.36 Оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами;
- 78.20 Діяльність агентств тимчасового працевлаштування;
- 78.30 Інша діяльність із забезпечення трудовими ресурсами;
- 82.11 Надання комбінованих офісних адміністративних послуг;
- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля;
- 56.30 Обслуговування напоями;
- 69.20 Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування;
- 70.10 Діяльність головних управлінь (хед-офісів);
- 70.22 Консультування з питань комерційної діяльності й керування.

Оцінюючи майновий стан нами опрацьовано показники, які характеризують його величину. Виходячи із аналітичного судження про стан

та структуру доходів досліджуваного підприємства на основі даних фінансової звітності нами відмічено наявні наступні класифікаційні групи доходів:

1. Чистий дохід від реалізації товарів, робіт, послуг;
2. Інші операційні доходи,
3. Всього доходів.

Звітним документом про отримані доходи підприємства перед контролюючими органами є декларація з податку на прибуток.

Платник податку на прибуток в ситуації переходу на спрощену систему оподаткування посеред року подає податкову Декларацію із податку на прибуток за визначений звітний період, що передує кварталу, із якого переходить він на спрощену систему оподаткування, впродовж 40 к.дн., які настають за останнім календарним днем у звітному (податковому) періоді.

Тим часом, платник податку на прибуток, що використовує базовий звітний (тобто податковий) період рік, в ситуації переходу на спрощену систему оподаткування посеред року Податкову декларацію з податку на прибуток підприємств подає зазначаючи у полі 2 «Звітний (податковий) період» одночасно вказуючи:

- відповідний звітний період, який передує кварталу, із якого переходить він на спрощену систему оподаткування (наприклад, I квартал, півріччя, три квартали);
- базовий звітний період квартал.

На основі сформованих висновків вважаємо за доцільне запропонувати підприємству:

1. Обліковувати доходи в системі рахунків бухгалтерського обліку із таким рівнем деталізації, що дасть можливість приймати ефективні управлінські рішення та забезпечить отримання економічно обґрунтованої вигоди;

2. Впроваджувати на підприємстві автоматизовані системи управління доходами підприємства, що сприятиме автоматизації планування доходів та ефективності їх використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики. — К.: Т-во “Знання”, КОО, 2001.
2. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс]: закон України від 16 січня 2003р. № 436-IV (редакція від 07.02.2019, підстава 2473-VIII). — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> — Назва з екрана. — Перевірено: 18.02.2019. Гнатюк Т.М. Актуальні аспекти нормативної регламентації аналізу господарської діяльності підприємств. / Т.М. Гнатюк, В.В. Шкроміда. // Обліково-аналітичне забезпечення господарської діяльності: монографія, Івано-Франківськ, 2014. - С. 83-96.
3. Гнатюк Т.М. Аналіз структури капіталу: залежність прибутковості і фінансової стійкості / Т.М. Гнатюк, В.В. Шкроміда. // Вісник Прикарпатського університету. Серія економіка. - 2017. - Вип. 12 - С. 214-218.
4. Грінченко А.В. Розмежування понять витрати,затрати,видатки та втрати/ А.В. Грінченко// Економічний форум.- 2012.-№3.
5. Данцевич Л.В. Теоретичні основи розвитку бізнес-ідеї в ринкових умовах / Л.В. Данцевич, М.М. Мацола. // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Соціально-економічний розвиток аграрної сфери: Інженерно-економічне забезпечення». Бережани. — 2018. — С. 208.
6. Дерій В. А. Нормативно-правове забезпечення обліку і контролю витрат та доходів підприємств // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. — 2010. Вип. 2. — С. 77-83.
7. Закон України Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і

- поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-IX#Text>
8. Закон України Про місцеве самоврядування в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
 9. Закон України Про оренду землі. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>
 10. Зомбарт В. Буржуа. Етюды по истории духовного развития современного экономического человека. – М.: Наука, 1994.
 11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
 12. Карлоф Б. Деловая стратегия: Концепция. Содержание. Символы: Пер. с англ. – М.: Наука, 1994.
 13. Карсекін В. Мале підприємництво: проблеми і перспективи / В. Карсекін, В. Миска, В. Білик // Економіка України. – 1995. – №10. – 72 с.
 14. Конева Т.А. Роль малого бізнесу в економіці України//Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського www.nbuv.gov.ua/
 15. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
 16. Малий і середній бізнес у пошуках місця в стратегії економічного зростання в Україні: Зб. наук. статей/за ред. Я.А. Жаліла. – К.: Альтерпрес, 2002. – 118 с.
 17. Методичні положення щодо формування статистичної інформації про діяльність суб'єктів малого підприємництва Затверджено Наказом Держкомстату України від 24 квітня 2003 р. N 125
 18. Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами [Електронний ресурс]: Наказ

- Міністерства фінансів України № 720 від 15.06.2011р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0720201-11> – Назва з екрана. – Перевірено: 18.02.2019.
19. Наказ Про затвердження змін до форми Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0653-17#Text>
 20. Наказ Про затвердження Змін до форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1217-19#Text>
 21. Наказ Про затвердження форми Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0932-16#Text>
 22. Наказ Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#Text>
 23. Податковий Кодекс України [Електронний ресурс]: закон України від 02 грудня 2010р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> – Назва з екрана. – Перевірено: 18.02.2019.
 24. Подолянчук О.А. Удосконалення обліку доходів для забезпечення потреб різних користувачів/ О.А. Подолянчук, Л.В. Гуцаленко// Облік і фінанси АПК.- 2007.- №6-7.- с. 99-102
 25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 Дохід. URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/psbo/15.htm>
 26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України № 39 від 25.02.2000р. (редакція від 24.07.2015, підстава z0789- 15). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> – Назва з екрана. – Перевірено: 18.02.2019.

27. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України № 996-XIV від 16.07.1999р. (редакція від 16.11.2018, підстава 2545-VIII). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> – Назва з екрана. – Перевірено: 18.02.2019.
28. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні [Електронний ресурс]: Закон України № 4618-VI від 22.03.2012р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17> – Назва з екрана. – Перевірено: 18.02.2019.
29. Пудсакулич В. Р. Методи ідентифікації малих підприємств: Зб. наук. ст. VII всеукраїнська науково-практична Інтернет конференція. Сучасний соціокультурний простір 2009 / В. Р. Пудсакулич. – Ужгород, 2009. – С. 45-51. Пушкар, М. С. Фінансовий облік у системі управління [Текст] : монографія / М. С. Пушкар, М. Т. Щирба. – Тернопіль : Карт-бланш, 2006. – 178 с.
30. Рябенко Г. М. Щодо економічної сутності витрат та їх класифікації / Г. М. Рябенко, Ю. С. Резніченко // Інноваційна економіка. – 2013. – №6. – С. 319-321.
31. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємств: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2004. – 654 с.
32. Сідун В.А., Пономарьова Ю.В. Економіка підприємства: Навч. пос. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 436с.
33. Сук Л. К. Фінансовий облік: навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – [2-е вид., перероб. і доп.]. – К., 2012. – 647 с
34. Сук Л.К. Організація бухгалтерського обліку: підручник / Л.К. Сук, Л.П. Сук. - К.: Каравела; Піча Ю.В., 2009. - 624 с.
35. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: навчальний посібник / Н.М. Ткаченко. – К.: Алерта, 2011. – 923 с.

36. ТОВ 23 РЕСТОРАНИ. URL:
https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/37182892/
37. Цивільний кодекс України. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>Хендріксен Е.С., Ван Бред М.Ф. Теорія бухгалтерського обліку / Під ред. Я. В. Соколова. – М.: Фінанси і статистика, 2000. – 576 с
38. Чумаченко М. Г. Економічний аналіз: Навчальний посібник. – 2-ге видання перероблене і доповнене. – К.: КНЕУ, 2003. – с.556
39. Шипіна С. Б. Фінансові результати як об'єкт внутрішнього контролю / С. Б. Шипіна // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – № 1 (22). – С. 400-408.

ДОДАТКИ

СПРОЩЕНИЙ ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство		Дата (рік, місяць, число)		КОДИ		
ТзОВ "23 ресторани"				2019	1	1
		за ЄДРПОУ				
Територія	Івано-Франківська	за КОАТУУ		2610100000		
Організаційно-правова форма господарювання		товариство з обмеженою відповідальністю		240		
Вид економічної діяльності		Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування		69.20		
Середня кількість працівників, осіб		7				
Одиниця виміру:		тис. грн з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон		Площа Міцкевича, буд. 6, місто М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, Івано-франківська обл., 76018		0995224201		

1. Баланс на 31122018 р.

		Форма № 1-мс	Код за ДКУД	1801006
Актив		Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1		2	3	4
I.Необоротні активи				
Основні засоби		1010	25.9	15
первісна вартість		1011	47	47
знос		1012	(21.1)	(32)
Інші необоротні активи		1090	144.3	144.3
Усього за розділом I		1095	170.2	159.3
II. Оборотні активи				
Запаси		1100	35.1	110.6
Поточна дебіторська заборгованість		1155	131.2	228.9
Гроші та їх еквіваленти		1165	15.5	16.6
Інші оборотні активи		1190	2	
Усього за розділом II		1195	183.8	356.1
Баланс		1300	354	515.4

Пасив		Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1		2	3	4
I.Власний капітал				
Капітал		1400	20	20
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		1420	235.9	268.3
Усього за розділом I		1495	255.9	288.3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення		1595		
III. Поточні зобов'язання				
Короткострокові кредити банків		1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:				
товари, роботи, послуги		1615	64.4	104.3
розрахунками з бюджетом		1620	.3	6.6
розрахунками зі страхування		1625	3.2	2.4
розрахунками з оплати праці		1630	5.7	10.7
Інші поточні зобов'язання		1690	24.5	103.1
Усього за розділом III		1695	98.1	227.1
Баланс		1900	354	515.4

2. Звіт про фінансові результати
за **Рік 2018**

Форма № 2-мс		Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	754.7	789
Інші доходи	2160		
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	754.7	789
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(141)	(237.2)
Інші витрати	2165	(575.7)	(551.3)
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	716.7	788.5
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	38	.5
Податок на прибуток	2300	(6.8)	(.1)
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310		
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300 – (+) 2310)	2350	31.2	.4

Керівник

(підпис)

Токмиленко Олександр Сергійович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Горюнова Наталія Романівна

(ініціали, прізвище)

Фінансова звітність мікропідприємства

		КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)		2020	01	01
Підприємство	ТзОВ "23 ресторани"	за ЄДРПОУ 37182892		
Територія	Івано-Франківська	за КОАТУУ 2610100000		
Організаційно-правова форма господарювання	товариство	за КОПФГ 240		
Вид економічної діяльності	Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування	за КВЕД 56.10		
Середня кількість працівників, осіб	7			
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	Площа Міцкевича, буд. 6, місто М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, Івано-Франківська обл., 76018			

1. Баланс на 31122019 р.

Форма N 1-мс		Код за ДКУД		1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Основні засоби:	1010	15	33.9	
первісна вартість	1011	47	75.2	
знос	1012	(32)	(41.3)	
Інші необоротні активи	1090	144.3	1.2	
Усього за розділом I	1095	159.3	35.1	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	110.6	172.1	
Поточна дебіторська заборгованість	1155	228.9	98.9	
Гроші та їх еквіваленти	1165	16.6	11.2	
Інші оборотні активи	1190			
Усього за розділом II	1195	356.1	282.2	
Баланс	1300	515.4	317.3	
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Власний капітал				
Капітал	1400	20	20	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	268.3	164.5	
Усього за розділом I	1495	288.3	184.5	
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0		
III. Поточні зобов'язання				
Короткострокові кредити банків	1600	0		
Поточна кредиторська заборгованість за:	1615	104.3	100.1	
товари, роботи, послуги				
розрахунками з бюджетом	1620	6.6	8.3	
розрахунками зі страхування	1625	2.4	0	
розрахунками з оплати праці	1630	10.7	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	103.1	24.4	

Усього за розділом III	1695	227.1	132.8
Баланс	1900	515.4	317.3

2. Звіт про фінансові результати

за **Рік 2019** р.

Форма N 2-мс

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	812.7	754.7
Інші доходи	2160		0
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	812.7	754.7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(150.7)	(141)
Інші витрати	2165	(607.8)	(575.7)
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	758.5	716.7
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	54.2	38
Податок на прибуток	2300	(8.3)	(6.8)
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310		0
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	45.9	31.2

Керівник

(підпис)

Токмиленко Олександр Сергійович

(ініціали, прізвище)

Головний
бухгалтер

(підпис)

Горюнова Наталія Романівна

(ініціали, прізвище)

Фінансова звітність мікропідприємства

Підприємство

ТзОВ "23 ресторани"

Територія

Івано-Франківська

Організаційно-правова
форма господарювання

Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності

Діяльність у сфері бухгалтерського
обліку й аудиту; консультування з
питань оподаткування

Середня кількість працівників, осіб

7

Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком

Адреса, телефон

Площа Міцкевича, буд. 6, місто М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, Івано-Франківська
обл., 76018

0979445786

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ

2021

01

01

37182892

2610100000

240

69.20

1. Баланс на 31122020 р.

Форма N 1-мс		Код за ДКУД		1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Основні засоби:	1010	33.9	42.4	
первісна вартість	1011	75.2	83.4	
знос	1012	(41.3)	(41)	
Інші необоротні активи	1090	1.2		
Усього за розділом I	1095	35.1	42.4	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	172.1	167.4	
Поточна дебіторська заборгованість	1155	98.9	118.8	
Гроші та їх еквіваленти	1165	11.2	18.6	
Інші оборотні активи	1190	0		
Усього за розділом II	1195	282.2	304.8	
Баланс	1300	317.3	347.2	
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Власний капітал				
Капітал	1400	20	20	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	164.5	203.9	
Неоплачений капітал	1425	()		
Усього за розділом I	1495	184.5	223.9	
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0		
III. Поточні зобов'язання				
Короткострокові кредити банків	1600	0		
Поточна кредиторська заборгованість за:				
товари, роботи, послуги	1615	100.1	105.3	
розрахунками з бюджетом	1620	8.3	2.9	
розрахунками зі страхування	1625		5.2	
розрахунками з оплати праці	1630	0	9.9	

Інші поточні зобов'язання	1690	24.4	
Усього за розділом III	1695	132.8	123.3
Баланс	1900	317.3	347.2

2. Звіт про фінансові результати

за **Рік 2020** р.

Форма N 2-мс

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	600.6	812.7
Інші доходи	2160	51.9	0
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	652.5	812.7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(101.4)	(150.7)
Інші витрати	2165	(503)	(615.8)
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	604.4	766.5
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	48.1	46.2
Податок на прибуток	2300	(8.6)	(8.3)
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310		
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	39.5	37.9

Керівник

(підпис)

Токмиленко Олександр Сергійович

(ініціали, прізвище)

Головний
бухгалтер

(підпис)

Токмиленко Олександр Сергійович

(ініціали, прізвище)